

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Firma v konkurenčním prostředí

Bc. Aneta Vlachová

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Aneta Vlachová

Hospodářská politika a správa

Podnikání a administrativa

Název práce

Firma v konkurenčním prostředí

Název anglicky

Company in a competitive environment

Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je charakteristika, analýza a zhodnocení postavení vybrané bankovní společnosti na bankovním trhu. Dílčím cílem práce je komparace vybrané banky s konkurenty na bankovním trhu. Dalším dílčím cílem je definování základních pojmů, které se týkají trhu, charakteristika konkurence v teoretické rovině.

Metodika

Diplomová práce se bude skládat ze dvou základních částí, teoretické a praktické. Teoretická část bude zpracována na základě poznatků získaných z odborné literatury a internetových zdrojů institucí a bankovních subjektů týkajících se dané problematiky. Praktická část se zaměří na analýzu českého bankovního trhu a na charakteristiku a analýzu vybraného bankovního subjektu, který bude následně metodou komparace porovnán s některými dalšími bankovními domy. Pro tuto část práce budou využita data z odborných zdrojů a internetových zdrojů vybraných firem. Pro zhodnocení výsledků bude využito grafické zpracování.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Firma, trh, tržní struktury, oligopol, konkurence, bankovní systém, banka, ČNB.

Doporučené zdroje informací

- BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – SVOBODA, R. *Mikroekonomie : teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-453-4.
- HANZELKOVÁ, A. – KEŘKOVSKÝ, M. – VYKYPĚL, O. *Strategické řízení : teorie pro praxi*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-637-1.
- HOLMAN, R. *Ekonomie*. Praha: C.H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-891-6.
- KALABIS, Z. *Základy bankovníctví : bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. Brno: BizBooks, 2012. ISBN 978-80-265-0001-8.
- MACÁKOVÁ, L. *Mikroekonomie : základní kurs*. Slaný: Melandrium, 2003. ISBN 80-86175-38-3.
- REVENDA, Z. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-279-6.
- SEDLÁČKOVÁ, H. *Strategická analýza*. Praha: C.H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-422-8.
- SCHLOSSBERGER, O. *Platební služby*. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-238-3.
- SYNEK, M. – KISLINGEROVÁ, E. *Podniková ekonomika*. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-274-8.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Karel Šrédl, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 14. 3. 2022

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 15. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Firma v konkurenčním prostředí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. Ing. PhDr. Karlu Šředlovi, CSc. za odborné vedení, poskytování cenných rad a připomínek a celkovou podporu při psaní této práce.

Firma v konkurenčním prostředí

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje především na postavení bankovní společnosti Raiffeisenbank a.s. v konkurenčním prostředí. Teoretická část je věnována základním pojmům, které se týkají trhu, rozboru tržních struktur, charakteristice českého bankovního systému a České národní banky. Praktická část se zaměřuje nejprve na analýzu celého českého bankovního sektoru a dále potom na charakteristiku vybraného bankovního subjektu – Raiffeisenbank a.s., charakteristiku tří konkurenčních bankovních společností, analýzu hospodářských výsledků všech těchto subjektů a jejich následnou komparaci. Porovnávána jsou dále i produktová portfolia všech vybraných subjektů a v závěru vlastní práce je uveden modelový příklad poskytovaných půjček.

Klíčová slova: firma, trh, tržní struktury, oligopol, konkurence, bankovní systém, český bankovní sektor, banky, produktové portfolio

Company in a competitive environment

Abstract

This diploma thesis focuses mainly on the position of the banking company Raiffeisenbank a.s. in a competitive environment. The theoretical part is devoted to basic concepts related to the market, analysis of market structures, characteristics of the Czech banking system and the Czech National Bank. The practical part focuses first on the analysis of the entire Czech banking sector and then on the characteristics of the selected banking company - Raiffeisenbank a.s., the characteristics of three competing banking companies, the analysis of economic results of all these institutions and their subsequent comparison. The product portfolios of all selected companies are also compared and a model example of provided loans is given at the end of the thesis.

Keywords: company, market, market structures, oligopoly, competition, banking system, Czech banking sector, banks, product portfolio

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Konkurence	14
3.2 Konkurenční strategie	14
3.3 Tržní struktury.....	16
3.3.1 Dokonalá konkurence	17
3.3.2 Nedokonalá konkurence	18
3.3.2.1 Monopol	19
3.3.2.2 Monopolistická konkurence	21
3.3.2.3 Oligopol.....	21
3.4 Firma	27
3.5 Podnikové řízení.....	28
3.6 Formy obchodních firem.....	29
3.6.1 Právní formy obchodních korporací	30
3.6.1.1 Akciová společnost.....	30
3.7 Banka jako specifický podnik	32
3.8 Bankovní systém	33
3.9 Základní principy řízení banky	34
3.10 Český bankovní systém.....	36
3.11 Česká národní banka	36
3.12 Zákon o bankách č. 21/1992 Sb.	37
3.13 Činnosti bank	38
4 Vlastní práce	39
4.1 Český bankovní sektor	39
4.2 Charakteristika vybraného subjektu	43
4.2.1 Raiffeisenbank a.s.	43
4.2.1.1 Produktové portfolio Raiffeisenbank a.s.	44
4.2.1.2 Hospodářské výsledky Raiffeisenbank a.s. za rok 2020	46
4.2.1.3 Základní ekonomické ukazatele Raiffeisenbank a.s.....	49
4.3 Charakteristika vybraných konkurenčních subjektů	53
4.3.1 Komerční banka, a.s.....	53

4.3.1.1	Produkty a služby poskytované Komerční bankou, a.s.	54
4.3.1.2	Základní ekonomické ukazatele Komerční banky, a.s.	56
4.3.2	Československá obchodní banka, a.s.	59
4.3.2.1	Produkty a služby poskytované ČSOB, a.s.	60
4.3.2.2	Základní ekonomické ukazatele ČSOB, a.s.	62
4.3.3	Fio banka, a.s.	65
4.3.3.1	Produkty a služby poskytované Fio bankou, a.s.	66
4.3.3.2	Základní ekonomické ukazatele Fio banky, a.s.	67
4.4	Počet klientů vybraných bank v roce 2020	71
4.5	Modelový příklad poskytovaných půjček vybranými bankami	71
4.5.1	Půjčka u Raiffeisenbank.....	72
4.5.2	Půjčka u Komerční banky	72
4.5.3	Půjčka u ČSOB	73
4.5.4	Půjčka u Fio banky.....	73
5	Výsledky a diskuse	74
5.1	Porovnání Raiffeisenbank a.s. a vybraných konkurenčních subjektů	74
5.2	Porovnání nabízených produktů a služeb Raiffeisenbank a.s. s vybranými konkurenčními subjekty	80
5.3	Zhodnocení modelového příkladu.....	80
6	Závěr.....	82
7	Seznam použitých zdrojů.....	83
8	Přílohy	87

Seznam obrázků

Obrázek 1: Druhovité strategie	15
Obrázek 2: Struktura odvětví: pět sil	16
Obrázek 3: Typy tržních struktur	17
Obrázek 4: Individuální poptávka na dokonale konkurenčním trhu.....	18
Obrázek 5: Poptávka firmy po nedokonalé konkurenci.....	19
Obrázek 6: Poptávková křivka monopolní firmy.....	19
Obrázek 7: Přehled modelů duopolu.....	26
Obrázek 8: Životní cyklus podniku.....	28
Obrázek 9: Základní struktura zisku z finanční činnosti bank v ČR za rok 2013.....	33
Obrázek 10: Logo Raiffeisenbank	43
Obrázek 11: Logo Komerční banky.....	53
Obrázek 12: Logo ČSOB a Poštovní spořitelny	59
Obrázek 13: Logo Fio banky	65

Seznam tabulek

Tabulka 1: Analýza poskytovaných půjček k roku 2020.....	72
Tabulka 2: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – porovnání	74
Tabulka 3: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – porovnání	76
Tabulka 4: Základní poměrové ukazatele v % - porovnání	77
Tabulka 5: Základní ukazatelé obchodní činnosti v počtu – porovnání	79

Seznam grafů

Graf 1: Hospodářský výsledek České národní banky v roce 2020	37
Graf 2: Aktiva bankovního sektoru (mld. Kč)	40
Graf 3: Pasiva bankovního sektoru (mld. Kč)	40
Graf 4: Úvěry rezidentským domácnostem podle účelu (mld. Kč) a podíl nevýkonných úvěrů (%).....	41
Graf 5: Úvěry rezidentským nefinančním podnikům podle původní doby splatnosti (mld. Kč) a podíl nevýkonných úvěrů (%).....	42
Graf 6: Úvěry a jiné pohledávky za klienty celkem (mld. Kč).....	47
Graf 7: Vklady klientů (mld. Kč).....	47
Graf 8: Podíl klientských úvěrů ke klientským vkladům (%)	48
Graf 9: Bilanční suma (mld. Kč)	48
Graf 10: Vývoj čistého zisku (mld. Kč).....	49
Graf 11: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Raiffeisenbank	49
Graf 12: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Raiffeisenbank	50
Graf 13: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Raiffeisenbank	50
Graf 14: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Raiffeisenbank	51
Graf 15: Základní poměrové ukazatele v % - Raiffeisenbank	52
Graf 16: Základní ukazatelé obchodní činnosti v počtu - Raiffeisenbank.....	52
Graf 17: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Komerční banka.....	56
Graf 18: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Komerční banka.....	56
Graf 19: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Komerční banka	57
Graf 20: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Komerční banka	57
Graf 21: Základní poměrové ukazatele v % - Komerční banka	58
Graf 22: Základní ukazatele obchodní činnosti v počtu - Komerční banka	58
Graf 23: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč - ČSOB	62
Graf 24: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – ČSOB.....	62
Graf 25: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – ČSOB	63
Graf 26: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – ČSOB	63
Graf 27: Základní poměrové ukazatele v % – ČSOB	64
Graf 28: Základní ukazatele obchodní činnosti v počtu – ČSOB.....	64
Graf 29: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Fio banka	67
Graf 30: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Fio banka	68
Graf 31: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Fio banka	68
Graf 32: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Fio banka	69
Graf 33: Základní poměrové ukazatele v % – Fio banka	69
Graf 34: Základní ukazatele obchodní činnosti v počtu – Fio banka	70
Graf 35: Počet klientů vybraných bank v roce 2020 v mil.	71

1 Úvod

Existují dva typy tržní struktury, dokonalá a nedokonalá konkurence. Zatímco dokonalá konkurence je spíše jen ideálem, který existuje v ekonomických teoriích, na skutečném trhu převládá konkurence nedokonalá. Tu lze dále rozdělit na monopol, monopolistickou konkurenci a oligopol. A je to právě poslední z vyjmenovaných, oligopol, který je na trhu zastoupen nejvíce a na který je tato práce zaměřena.

Trh je v současné době zahlcen velkým množstvím firem. Pro firmy je proto velice důležité, aby byly konkurenceschopné. Pokud tomu tak nebude, na trhu se dlouho neudrží. Velice významným, možná klíčovým, prvkem je pro firmy zákazník. Pokud si podnik dokáže získat své zákazníky a nadále si je i udržet, má dobře našlápnuto k tomu být na trhu úspěšným, prosperovat. Jelikož ale firmy ovlivňuje nepřeberné množství různých faktorů, nikdy si nemohou být stoprocentně jisty svým budoucím postavením na trhu.

Na bankovním trhu spolu soupeří řada bankovních ale i nebankovních subjektů, které se navzájem předhánějí ve svých nabídkách nejrůznějších produktů a služeb, aby zaujaly co možná nejširší spektrum potenciálních klientů na českém trhu. Dále musí neustále držet krok s dobou, reagovat na nové trendy, aby byly schopné konkurenční boj ustát.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je analyzovat postavení vybrané firmy v konkurenčním prostředí. Vybranou firmou je bankovní společnost Raiffeisenbank a.s. Dalším cílem práce je podání uceleného přehledu a zhodnocení českého bankovního trhu.

Dílčí cíle teoretické části práce tvoří definování základních pojmů, které se týkají trhu, charakteristika konkurence v teoretické rovině, rozbor jednotlivých struktur, kterými jsou monopol, monopolistická konkurence a především oligopol, pod který spadá odvětví, jemuž se tato práce věnuje. Dále charakteristika českého bankovního systému a České národní banky.

V praktické části dílčí cíle poté představuje charakteristika vybraného bankovního subjektu, Raiffeisenbank a.s., charakteristika tří konkurenčních bankovních institucí, analýza hospodářských výsledků všech těchto společností a jejich následná komparace.

2.2 Metodika

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část je zpracována na základě analýzy sekundárních zdrojů, především odborné literatury. Vysvětluje pojem konkurence, firmy, věnuje se rozboru tržních struktur, formám obchodním firem, bankovnímu systému, činnosti bank a také České národní bance.

Praktická část práce je zpracována na základě poznatků získaných z odborné literatury a internetových zdrojů týkajících se dané problematiky. Zaměřuje se na analýzu českého bankovního sektoru, charakteristiku vybraného bankovního subjektu, kterým je Raiffeisenbank a.s., a jeho konkurenčních subjektů – Komerční banky, Československé obchodní banky a.s. a Fio banky a.s., analýzu hospodářských výsledků všech těchto společností prostřednictvím přehledných grafů a následnou komparaci. Dále následuje porovnání i produktových portfolií všech vybraných subjektů a v závěru vlastní práce je uveden i modelový příklad poskytovaných půjček.

Na základě získaných dat a informací je vytvořeno shrnutí a závěr.

3 Teoretická východiska

3.1 Konkurence

V teorii firmy se konkurencí rozumí vzájemné soupeření mezi jednotlivými firmami s cílem maximalizovat zisk (Brčák, 2013).

V zásadě lze konkurenci rozlišovat na tržní a mimotržní. Tržní konkurence (soutěž takovými prostředky, jež souvisejí se samotným trhem) se dále dělí na konkurenci cenovou a necenovou. V cenové konkurenci hrají důležitou roli především rozdíly ve výrobních nákladech. V necenové konkurenci může jít o konkurenci kvalitou či o konkurenci reklamou. Do mimotržní konkurence se vedle legálních metod (lobbování) řadí i postupy nelegální (korupce, průmyslová špionáž apod.) (Jurečka, 2018).

Podnik je považován za konkurenceschopný, jestliže je schopen udržet se na trhu a pokud možno zvyšovat svůj tržní podíl, plnit závazky vůči svému okolí. Za nekonkurenceschopný podnik je považován ten, který není schopen nabídnout na trhu takové statky a služby, aby je spotřebitelé byli ochotni kupovat, nebo ten, který nedokáže plnit své finanční závazky.

Podnik může svou konkurenceschopnost zakládat zejména na nižších nákladech než ostatní podniky v daném odvětví či na vyšší kvalitě nabízených statků a služeb (Brčák, 2013).

3.2 Konkurenční strategie

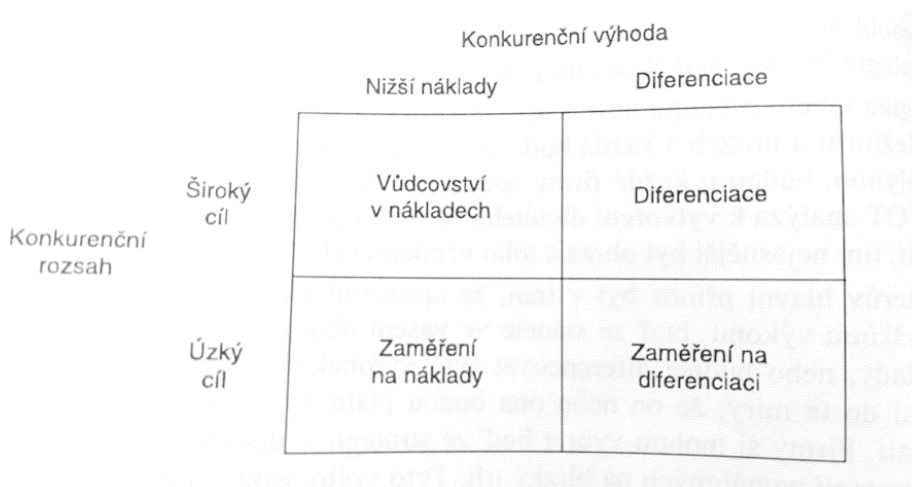
Porter (1993) říká, že jádrem úspěchu či neúspěchu podniků je schopnost konkurence. Konkurenční strategie potom představuje hledání příznivého konkurenčního postavení v určitém odvětví, v základní aréně, v níž se konkurence projevuje. Konkurenční strategie si klade za cíl vybudovat udržitelné a výnosné postavení vůči silám rozhodujícím o schopnosti konkurence v daném odvětví. Základ pro volbu konkurenční strategie tvoří dvě ústřední otázky. První otázkou je přitažlivost odvětví z hlediska dlouhodobé výnosnosti a faktory, které ji určují, a tou druhou jsou rozhodující činitele, určující vzájemné konkurenční postavení uvnitř daného odvětví. Obě tyto otázky jsou však dynamické, jelikož přitažlivost odvětví i konkurenční postavení se v průběhu času mění, a pro volbu konkurenční strategie

tak nestačí sama o sobě ani jedna z těchto otázek. Konkurenční strategie odpovídá danému prostředí a zároveň se snaží ono prostředí utvářet ve prospěch podniku.

Z hodnoty, kterou podnik vytváří pro své kupující a která převyšuje náklady podniku na její vytvoření, vyrůstá konkurenční výhoda. Existují dva základní typy konkurenční výhody, a to vůdčí postavení v nízkých nákladech, a diferenciací. Pro strategii diferenciací je nejdůležitější správně porozumět potřebám a požadavkům kupujícího.

Ohnisková strategie znamená, že se firma zaměří na určitý segment či skupinu segmentů v oboru, kterou dokáže uspokojit lépe než-li širěji zaměření konkurenti. Tato strategie se může týkat výrobce s nejnižšími výrobními náklady nebo i diferenciací. Firmy, které se nerozhodnou, zda zvolí strategii nízkých nákladů nebo strategii diferenciací, podstupují riziko, že se stanou tzv. slepou prostřední uličkou. Znamená to, že se snaží dosáhnout jak výhody nízkých nákladů, tak i výhody diferenciací. Ve skutečnosti však nedosáhnou ani jednoho a výsledkem bude jen slabý výkon (Bowman, 1996).

Obrázek 1: Druhy strategie

Zdroj: (Bowman, 1996)

Model pěti sil

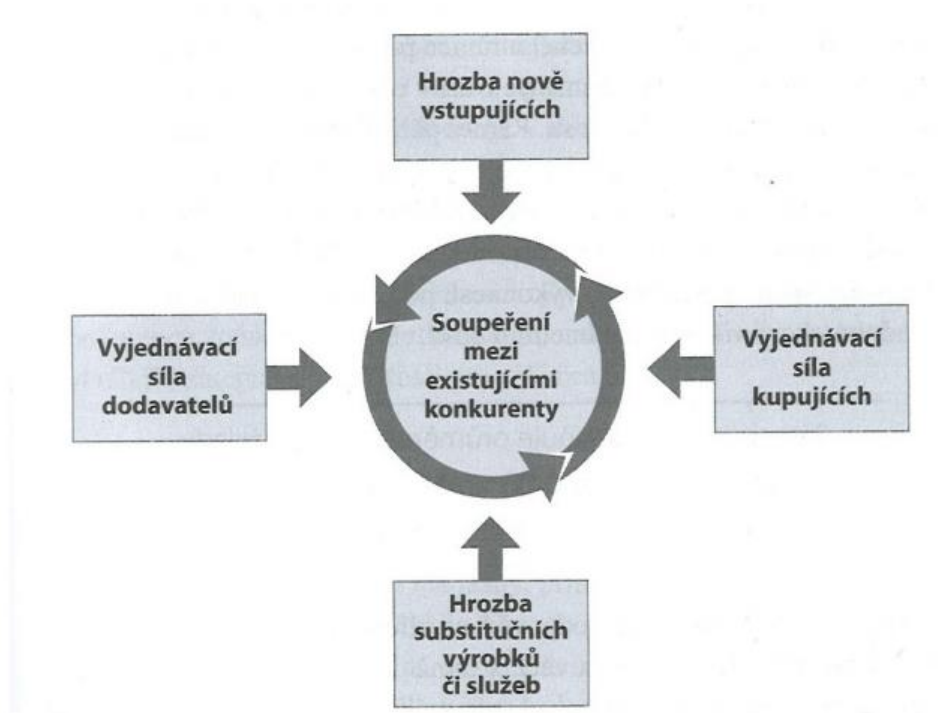
„Pravým smyslem konkurence není porazit soupeře. Smyslem konkurenčního jednání je dosáhnout zisku.“ (Magretta, 2012)

Co se děje ve vašem odvětví? Na tuto otázku odpovídá právě analýza pěti sil. Intenzita soupeření mezi existujícími konkurenty, vyjednávací síla kupujících (zákazníků daného odvětví), vyjednávací síla dodavatelů, hrozba substitutů (náhražek) a hrozba

konkurentů nově vstupujících do odvětví – těchto pět sil určuje strukturu odvětví (Magretta, 2012).

„Rámec pěti sil objasňuje průměrné ceny a náklady v odvětví, a tím i průměrnou ziskovost odvětví, kterou se snažíte překonat.“ (Magretta, 2012)

Obrázek 2: Struktura odvětví: pět sil

Zdroj: (Magretta, 2012)

3.3 Tržní struktury

Z hlediska tržních struktur se rozlišují dva základní protipóly, dokonalá konkurence a nedokonalá konkurence. Hlavní rozdíl mezi těmito dvěma protipóly spočívá v možnosti ovlivnit tržní cenu statků a služeb. V podmínkách dokonalé konkurence existuje množství firem, avšak žádná nemůže ovlivnit cenu. Na rozdíl od konkurence dokonalé v podmínkách nedokonalé konkurence na trhu působí omezený počet firem, které tržní cenu ovlivnit mohou.

Tři základní typy nedokonalé konkurence jsou monopolistická konkurence, monopol a oligopol (Brčák, 2010).

Obrázek 3: Typy tržních struktur

Typ		Počet firem	Charakteristika produktu	Vliv firmy na cenu	Vstup do odvětví
DOKONALÁ KONKURENCE		velký počet malých firem	homogenní (stejnorodý)	žádný	volný
NEDOKONALÁ KONKURENCE	Oligopol	malý počet firem s výrazným tržním podílem	v různé míře diferenciovaný	částečný	částečné bariéry vstupu
	Monopolistická konkurence	velký počet malých firem	diferencovaný	částečný	volný
	Monopol	jedna	specifický (bez blízkých substitutů)	silný	uzavřený

Zdroj: (Jurečka, 2018)

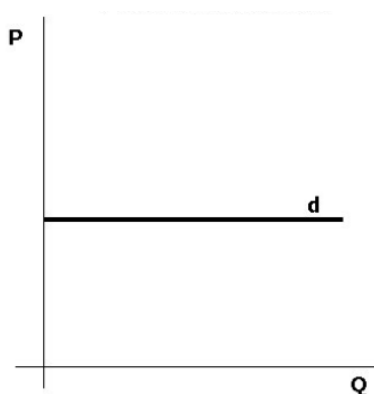
3.3.1 Dokonalá konkurence

V praxi se s dokonalou konkurencí nelze setkat, je to spíše jen model v ekonomických teoriích. Existují ale odvětví tomuto ideálu se blížící. Jedná se například o zemědělství - produkce plodin typu pšenice, kukuřice (Burianová, 2012).

Předpoklady modelu dokonalé konkurence jsou následující (Brčák, 2013):

- homogenní produkt – všechny firmy nabízejí na trhu stejný, ničím se nelišící, produkt, který je zároveň stejně dostupný,
- na trhu je velké množství subjektů a žádný z nich nemůže ovlivnit tržní cenu, poptávka po produkci každé firmy je dokonale elastická,
- dokonalá informovanost na trhu,
- volný vstup firem na trh i volný výstup z trhu,
- neexistence rizika vyplývajícího z odbytu.

Obrázek 4: Individuální poptávka na dokonale konkurenčním trhu

Zdroj: (Burianová, 2012)

„Typický dokonalý konkurent bude schopen prodat libovolné množství výstupu za platnou tržní cenu. Při dokonalé konkurenci stanoví firma maximalizující zisk svou produkci na takové úrovni, při které se mezní náklady rovnají ceně.“ (Samuelson, 1991)

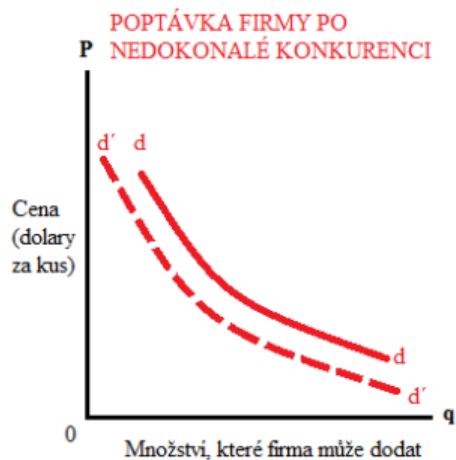
3.3.2 Nedokonalá konkurence

„Nedokonalá konkurence v odvětví existuje vždycky, když jednotliví prodávající mají určitý stupeň kontroly nad cenou statku v tomto odvětví.“ (Bowman, 1996)

Alespoň jeden prodávající či kupující může ovlivnit tržní cenu, počet výrobců je však omezen a existují diferencované produkty, které ale mohou mít i blízké substituty. Tím je charakteristická většina trhů. Na těchto trzích se zároveň vyskytuje nestejný přístup tržních subjektů k informacím a existují zde určité bariéry vstupu firem do odvětví. Všechno zmíněné charakterizuje nedokonalou konkurencí.

Nedokonalá konkurence může vznikat z hlediska postavení výrobců a taktéž i z hlediska spotřebitelů. Na straně nabídky se lze setkat se třemi formami tržních struktur – monopolem, monopolistickou konkurencí a oligopolem (Burianová, 2012).

Obrázek 5: Poptávka firmy po nedokonalé konkurenci

Zdroj: (Samuelson, 1991)

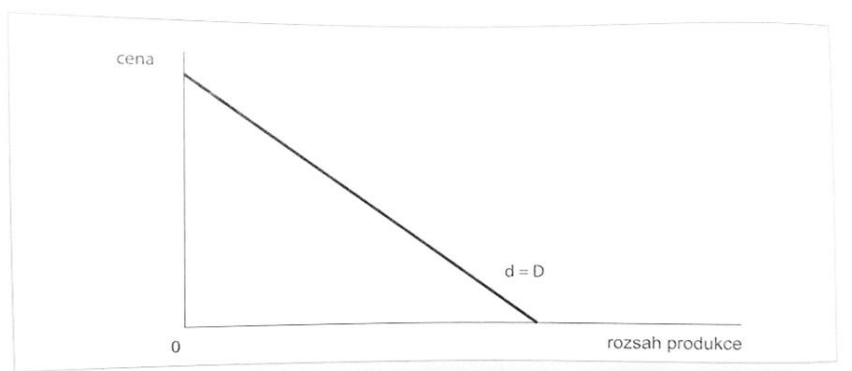
3.3.2.1 Monopol

Monopol je nejvíce se vzdalující tržní strukturou od podmínek dokonalé konkurence.

„*Monopolní trh je charakterizován přítomností jediného nabízejícího.*“ Nabídku celého odvětví tak tvoří pouze jediná firma, která vyrábí produkt, k němuž neexistují blízké substituty, a pokrývá tak celou tržní poptávku. Na trhu neexistuje konkurence. Monopol proto může v dané době rozhodovat o výši ceny nebo o množství vyráběného produktu (Hořejší, 2010).

„*Zatímco dokonale konkurenční firma je cenovým příjemcem, je monopol cenovým tvůrcem.*“ (Hořejší, 2010)

Obrázek 6: Poptávková křivka monopolní firmy

Zdroj: (Jurečka, 2018)

Podstatou existence monopolů jsou překážky vstupu dalších firem do odvětví. Na trhu se prosadí jedna firma jako jediný výrobce a ztěžuje tak ostatním firmám podmínky vstupu. Překážek pro vstup jiných firem do odvětví, a tudíž zdrojů tržní síly, může být ale více. Jako zdroje tržní síly se často uvádí (Brčák, 2013):

- výlučné ovládnutí významných vstupů,
- úspory z rozsahu (přirozené monopoly),
- patenty,
- státní licence a koncese.

Ovládnutí významných vstupů znamená, že daná firma ovládá vstupy nezbytné z hlediska výroby (suroviny, technologie, know-how apod.), a tak v podstatě znemožňuje vstup dalšího subjektu na trh (Burianová, 2012).

Úspory z rozsahu jsou charakterizovány jako **přirozené monopoly**. Ty vznikají tehdy, kdy je pouze jediná firma schopná plně zabezpečit nabídku daného produktu s nižšími průměrnými náklady, než kdyby onu nabídku zabezpečovalo firem více.

Přirozené monopoly však nejsou trvalé. Firmy s pomocí nových technologií dokážou zrušit monopolní postavení dosavadního výrobce. Jsou schopné výrazně snížit své náklady a udržet se tak na trhu (Brčák, 2013).

Patenty dávají firmám výhradní právo po určitou dobu na technologii, která jim umožňuje vyrábět dané produkty (např. kosmetiku, léčiva). Ani tato bariéra vedoucí k monopolu však není trvalá. Firmy, které si chtějí uchovat své monopolní postavení, musí usilovat o významnou roli v oblasti vědy a výzkumu (Burianová, 2012).

Udělením **státních licencí a koncesí** mohou také vznikat monopoly. Příkladem takového monopolu, konkrétně v tomto případě „administrativního monopolu“, je v České republice Česká pošta (doručování písemných zpráv). Státem poskytnuté licence ale mohou být časově omezené. Stát poskytuje licenci zpravidla firmě, která je na špičce ve své oblasti (Brčák, 2013).

Regulace monopolu

Hlavní cílem regulace monopolu je snížení jeho případné neefektivnosti. Jelikož monopoly vyrábějí méně, než je společensky efektivní rozsah výroby, mohou zvyšovat své zisky pouhým navyšováním ceny a nemusí mít ani zájem na růstu výroby, kvalitě svých

produktů apod., snaží se vlády řady zemí omezovat či nějakým způsobem regulovat jejich chování (Brčák, 2013).

Existuje množství nástrojů na usměrňování činnosti monopolů. Mezi ty důležité se řadí především daně, cenové regulace a státní vlastnictví. Dále jsou to například antitrustové zákony, které omezují monopolizaci ekonomiky tím, že zakazují určité chování firem (například dohody o cenách, spojování firem apod.), v této oblasti u nás působí Úřad na ochranu hospodářské soutěže, a ekonomické regulace, což jsou pravidla nebo zákony, kterými stát kontroluje či ovlivňuje činnost firem (Macáková, 2010).

3.3.2.2 Monopolistická konkurence

Mezi extrémem dokonalé konkurence a extrémem monopolu se nachází typy tržní struktury, které se v reálné ekonomice vyskytují nejčastěji, a to oligopol a monopolistická konkurence. Znamená to tedy, že model monopolistické konkurence obsahuje jak rysy monopolu, tak i prvky dokonalé konkurence (Hořejší, 2010).

Základními předpoklady modelu monopolistické konkurence jsou:

- velký počet výrobců, jejichž výrobky jsou velmi blízkými substituty,
- diferenciací produktu, která spočívá např. v umístění firmy, v kvalitě produktu, ve vyšší ceně, souvisejících službách, obalu apod.,
- neexistence bariér vstupu firem do odvětví (Hořejší, 2010).

„Z výrobní a další diferenciací pak vyplývá monopolní síla výrobce v rámci jím vyráběného produktu – může být v určitém omezeném smyslu cenovým tvůrcem.“ (Brčák, 2013)

Monopolistickou konkurenci představují typicky podniky sféry maloobchodu a služeb, například všechny restaurace v Praze (Hořejší, 2010).

Co se týče výrobní diferenciací, lze rozlišit určité preference, které potom statek nebo službu vyráběný jednou firmou odlišují od substitutu, který vyrábí firma jiná. Tyto preference se dělí na prostorové, časové, věcné a osobní (Brčák, 2013).

3.3.2.3 Oligopol

Oligopol je v praxi převažující tržní strukturou (Macáková, 2010).

Jedná se o model trhu nedokonalé konkurence, pro nějž je charakteristický malý počet firem v odvětví a poměrně vysoký stupeň vzájemné závislosti jejich rozhodování (o cenách, kvalitě produktu apod.) (Brčák, 2013).

To potvrzuje i Macáková (2010), která tvrdí, že charakteristickým rysem oligopolu je vzájemná závislost firem, vedoucí k tzv. strategickému rozhodování.

O takové závislosti svědčí například vztah dvou nejznámějších televizních stanic na českém trhu – České televize a Novy (Hořejší, 2010).

Pro oligopolní tržní strukturu platí následující předpoklady:

- existence několika firem v odvětví, z nichž některé mají významný podíl na trhu a mohou proto ovlivňovat cenu produkce na trhu,
- firmy vyrábějí buď homogenní, nebo heterogenní, ale substituční produkty,
- nabízející firma ovlivňuje tržní poptávku a nabídku celého odvětví změnou ceny nebo nabízeného množství,
- možnost firem činit v daném odvětví reálné odhady o reakcích a akcích konkurentů,
- existence omezení (bariér) vstupu nových firem do odvětví (Brčák, 2013).

Existence malého počtu firem v odvětví – často jde o velké firmy s rozhodujícím podílem v nabídce odvětví. V některých modelech figurují pouze dvě firmy na sledovaném trhu (duopol), v některých se nachází několik stejně silných firem (kartel) nebo má jedna z firem dominantní postavení na trhu apod. (Brčák, 2013).

Charakter vyráběné produkce – může být jak homogenní, tak diferencovaný. Pokud se jedná o homogenní produkt, jde o tzv. čistý neboli homogenní oligopol. Jako příklad lze uvést Organizaci zemí vyvážejících ropu OPEC a v České republice potom trh s bankovními službami. U tohoto typu oligopolu je pak zvlášť silná vzájemná závislost firem. Pokud se jedná o produkt diferencovaný, často jde o blízké substituty, hovoří se o diferencovaném oligopolu. Takové oligopoly jsou typické pro odvětví výroby automobilů nebo kosmetiky (Hořejší, 2010).

Ovlivnění tržní poptávky a nabídky firmou – nabízející firma je ovlivňována jednáním svých konkurentů a zároveň poptávajícími. Firmy v oligopolu navzájem reagují na veškeré změny každé konkurenční firmy a také musí při volbě své nabídky uvažovat očekávanou reakci svých konkurentů a začlenit ji do své očekávané poptávky (Brčák, 2013).

Možnost odhadů o reakcích a akcích konkurentů – každá z firem je schopna díky svému postavení na trhu působit prostřednictvím změny své vlastní nabídky na změnu celkové nabídky v odvětví. Ostatní firmy to potom nutí k odvetné akci (mění tržní cenu, množství) (Brčák, 2013).

Existence bariér vstupu do odvětví – právě existence bariér vstupu do odvětví umožňuje trvalejší existenci několika málo velkých firem v odvětví. Typická omezení vstupu nových firem do odvětví jsou v tomto případě například patentová omezení, relativně vysoké náklady kapitálu na zavedení nové firmy, preference spotřebitelů v relaci k již existujícím firmám, právní restrikce, úspory z rozsahu či úmluvy a dohody mezi existujícími firmami.

Jako dobrý příklad oligopolní struktury v České republice lze uvést trh mobilních operátorů (Brčák, 2013).

Modely oligopolního chování

Existují různé modely oligopolu vzájemně se odlišující především v charakteru chování konkurenčních firem. Přestože se tyto modely určitými rysy od sebe odlišují, mají zároveň i některé shodné předpoklady, které jsou následující (Brčák, 2013):

- neměnný počet firem v odvětví,
- množství produkce jednotlivých firem se odlišuje od množství produkce celého oligopolního odvětví,
- souhrnem produkce jednotlivých firem je dána produkce odvětví celého,
- existující dokonalá konkurence na straně poptávky po produkci (spotřebitelé nejsou schopni ovlivnit tržní cenu daného výrobku nebo služby),
- existující inverzní poptávková funkce po produkci oligopolního odvětví,
- firmy maximalizují svůj zisk, který je daný rozdílem mezi jejich celkovými příjmy a náklady.

Smluvní oligopol

„Kartel představuje tzv. koluzivní neboli smluvní oligopol, kdy je odvětví reprezentováno skupinou několika firem chovající se jako monopol s mnoha závody. Cílem kartelu je maximalizovat zisk daného odvětví.“ (Hořejší, 2010)

Tento typ oligopolu vzniká v situaci, kdy několik firem prodávajících stejné či podobné výrobky zjistí, že se jejich ceny pohybují na přibližně stejné úrovni a že vzájemná cenová válka by je oslabila. Proto společně dojdou k závěru, že pro ně bude výhodnější zvyšovat společný zisk, a to buď společným zvyšováním cen nebo rozdělením trhu. Uzavřou proto spolu tajnou dohodu (koluzi) o stanovení monopolní ceny, o tržním podílu každé z nich (neboli o výrobních kvótách). Následně se každá z firem ve vymezeném rámci chová jako monopol (Macáková, 2010).

Firmy uzavírající spolu takové smlouvy maximalizují společný zisk, který si následně na základě různých kritérií rozdělují mezi sebe. Takto uzavírané smlouvy se označují jako kartelové dohody. Jsou uzavírány tajně, poněvadž jsou zpravidla zakázány a postihovány protimonopolním zákonodárstvím (Macáková, 2010).

Podle našeho platného práva se za dohody narušující soutěž v Zákoně o ochraně hospodářské soutěže č. 143/2001 Sb. považují veškeré:

- *dohody mezi soutěžiteli,*
- *rozhodnutí sdružení podnikatelů a*
- *jednání podnikatelů ve vzájemné shodě, které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží. (Brčák, 2013)*

Příklady kartelového chování:

„Karlovarské minerální vody a. s. – zakázané vertikální dohody o zákazu exportu – prvostupňové rozhodnutí v rámci procedury narovnání vydáno v prosinci 2009. Byla udělena sankce ve výši 5 mil. Kč.

Kofola a. s. – Pořádková pokuta za neposkytnutí úplných, pravdivých a správných podkladů a informací v průběhu správního řízení. Sankce byla v prvním stupni uložena 25. 7. 2008 ve výši 11,836 milionů Kč. Ve druhém stupni v srpnu 2009 předseda ÚOHS Petr Rafaj pokutu snížil na 4,855 mil. Kč.“ (Burianová, 2012)

Oligopol s dominantní firmou

Jde o situaci, kdy na trhu působí jedna silná neboli dominantní firma a řada dalších menších konkurentů. Tento typ oligopolu vzniká tam, kde je pro silnou firmu výhodné ponechat si část trhu a část trhu přenechat slabším konkurentům. Na té části trhu, kterou si dominantní firma ponechá, se následně chová jako monopol. Skupina slabších konkurentů,

kteřé je ponechána zbylá část trhu, se označuje jako tzv. konkurenční lem (okraj) (Macáková, 2010).

„Cenové vůdcovství můžeme obecně charakterizovat jako situaci, kdy jedna firma v odvětví přebírá iniciativu při stanovení cen a ostatní firmy tuto cenu přebírají.“ (Jurečka, 2018)

Konkurenční lem chovající se obdobně jako dokonale konkurenční firmy, následuje dominantní firmu, přejímá její cenu. Je tomu tak proto, jelikož malé firmy, které tvoří onen konkurenční lem, nejsou schopné svými rozhodnutími o výstupu či ceně zásadně ovlivnit trh. Vzhledem ke své velikosti totiž nerealizují úspory z rozsahu výroby. Jejich nákladové podmínky jsou ve srovnání s dominantní firmou značně horší. Kdyby se tyto firmy rozhodly stanovit vyšší cenu než dominantní firma, ztratily by zákazníky.

Cenovým vůdcem, a tedy dominantní firmou v odvětví, je proto firma, která je v daném odvětví největší, má nejnižší náklady, dlouholetou tradici, známou značku apod. (Brčák, 2013).

Pro model s **barometrickou firmou** je předpokladem, že se firma v postavení cenového vůdce mění. Tento typ cenového vůdcovství je výrazem nestability v odvětví v důsledku snahy o přerozdělení trhů. Je reakcí na problémy spojené s neustálou fluktuací cen, bezohlednou konkurencí, kdy firmy utrpěly výrazné ztráty. Je proto potřeba situaci zklidnit, stabilizovat (Hořejší, 2010).

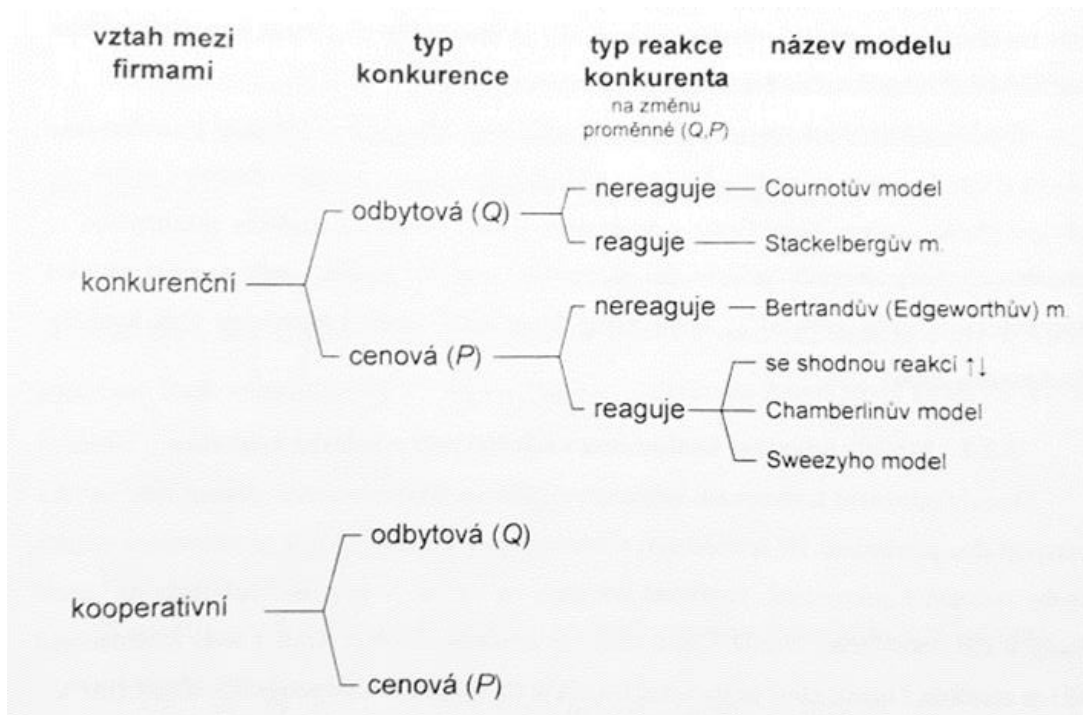
Nová firma plnící funkci cenového lídra funguje jako jakýsi „barometr“, který věrně odráží změny v ekonomickém prostředí (Jurečka, 2018).

Modely duopolu

Prostřednictvím modelů duopolu je popisována situace, kdy si na trhu konkurují dvě firmy. Odlišné modely duopolu odpovídají různým vztahům dvou firem na jednom trhu (Brčák, 2013).

Následující obrázek zobrazuje přehled modelů duopolu.

Obrázek 7: Přehled modelů duopolu

Zdroj: (Burianová, 2012)

Brčák (2013) mezi modely odbytové konkurence stejně jako Burianová (2012) řadí Cournotův model a Stackelbergův (nebo také Bowleyho) model, který vychází ze stejných předpokladů jako Courtonův model s výjimkou vzájemné reakce firem. Jako modely duopolu cenové konkurence uvádí Bertrandův (Edgeworthův) model, Chamberlinův model a model se zalomenou poptávkovou křivkou neboli Sweezyho model.

Utváření tržní rovnováhy na duopolním trhu

Jednotlivé firmy v oligopolu mají svou funkci očekávané poptávky, která zahrnuje očekávanou reakci kupujících na volbu firmy a konkurenčních firem na její tržní cenu a množství realizované nabídky.

Jak se vzájemně přizpůsobují tržní ceny a realizovaná tržní množství, utváří se na duopolním trhu rovnováha. Toto přizpůsobování se je uskutečněno na základě komparace očekávání firem plynoucích z funkční očekávané poptávky a očekávaných reakcí konkurenta se skutečností. Následně vede porovnání očekávání se skutečností k úpravám očekávané funkce poptávky a očekávání reakcí konkurenta. Postupně potom probíhá

vzájemná korekce očekávaných poptávek firem a nakonec je docíleno shody očekávání se skutečností (Brčák, 2013).

Při dosažení shody mezi očekáváním a skutečností u obou firem, budou firmy ochotné při daných nákladových funkcích setrvat při tomto rozdělení oligopolního trhu. Na duopolním trhu se tak vytvoří rovnováha. Ta se projeví ve stabilitě tržních cen a zároveň i ve stabilitě množství dodávané produkce.

Vzniklá rovnováha na trhu bude v případě duopolu relativně stabilní vzhledem k omezenému vstupu firem do odvětví (odlišení se od monopolistické konkurence). V případě, že do odvětví v dlouhém období i přesto vstoupí nějaké nové firmy v omezeném počtu, vyvolá to tendenci přibližujících se tržních cen firem k jejich průměrným nákladům, aniž by došlo k celkové redukci ekonomických zisků, neboť input firem bude omezen potřebnou výší kapitálu (Burianová, 2012).

3.4 Firma

Firma se od jiných společenských jednotek odlišuje především svým zvláštním hospodářským postavením, ekonomickou samostatností. Firmu lze definovat jednak jako podnikovou organizaci lidí a věcných prostředků výroby. Dále ji lze definovat i jako tržní subjekt, který je prodávacem i kupcem současně (Burianová, 2012).

Firma je tržní subjekt přeměňující vstupy (výrobní faktory) na výstupy (statky a služby) (Brčák, 2013).

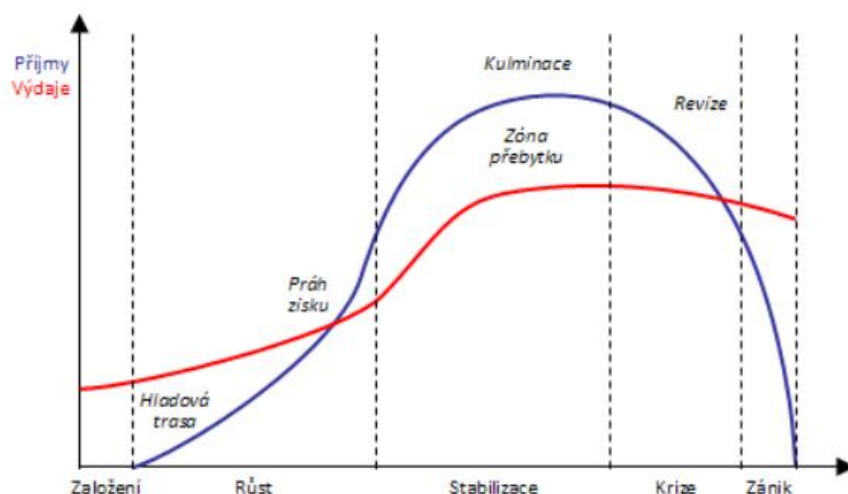
Cílovou funkcí firmy, neboli jejím hlavním cílem, je zisk. Zisk představuje rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými náklady firmy (Burianová, 2012).

Cílem firem však nemusí být jenom maximalizace zisku. Mezi alternativní cíle firmy patří dosažení určitého podílu na trhu, snaha dlouhodobě přežít a růst a expanze firmy (Brčák, 2013).

Životní cyklus firmy

Firma prožívá v průběhu své existence různé fáze života. Těmito fázemi jsou založení, růst stabilizace, krize a zánik. Většina firem však všemi vývojovými fázemi nikdy neprojde, neboť všichni manažeři usilují o to, aby podnik na trhu fungoval dlouhodobě (Synek, 2015).

Obrázek 8: Životní cyklus podniku

Zdroj: (Managementmania, 2013)

3.5 Podnikové řízení

Aby bylo dosaženo základního cíle podniku, maximalizace zisku (resp. zvýšení hodnoty podniku), je nutné vytvořit jednotné ucelené podnikové řízení, které řídí kombinaci výrobních faktorů. Tato činnost řídicího vrcholu je označována jako řídicí práce a souhrn všech řídicích orgánů jako dispozitivní faktor. Podnikové řízení stanovuje konkrétní podnikové cíle, jejichž prostřednictvím má být dosaženo cíle konečného. Řízení podniku je velmi složitým a mnohostranným procesem (Synek, 2015).

Funkcí podniku je přetvořit vstupy ve výstupy a následně je exportovat do vnějšího prostředí. Vše musí být určitým způsobem řízeno a koordinováno. Řízení probíhá v těchto fázích (Synek, 2015):

- plánování,
- organizování,
- personalistika,
- vedení,
- kontrola.

Podnik jako celek řídí vrcholové řízení podniku, které představují buď vlastníci nebo orgány vytvořené vlastníky, především vrcholový management. Řízení a správa celé společnosti se úzce pojí s problematikou vlastnických vztahů v kapitálových společnostech, formami vlastnictví a také s vykonáváním vlastnických práv (Synek, 2015).

Strategické řízení je procesem, kdy jsou vrcholovými manažery formulovány a zaváděny strategie směřující k dosažení stanovených cílů podniku, k souladu mezi vnitřními zdroji podniku a vnějším prostředím a k zajištění celkové prosperity a úspěšnosti firmy. Strategické řízení se také zaměřuje na to, jak pružně reagovat na změny prostředí (Synek, 2015).

„Významným produktem strategického řízení je konkurenční výhoda, která je jádrem výkonnosti podniku na trzích, kde existuje konkurence.“ (Synek, 2015)

3.6 Formy obchodních firem

Podnikatelské subjekty obchodu realizují své vymezené činnosti v různých právních formách. V Evropě se lze setkat s těmito právními formami obchodních firem:

- **podnik jednotlivce** – ten je obvyklý pro malou firmu,
- **obchodní společnosti** – jsou právníckými osobami, které jsou založeny za účelem podnikání pod společným názvem a mají právní způsobilost, dělí se dále na:
 - **osobní obchodní společnosti** – za závazky společnosti ručí členové osobně, solidárně a neomezeně celým svým majetkem, podíly členů těchto společností nemohou být bez souhlasu ostatních společníků převáděny, nově mohou být tyto společnosti založeny nejen za účelem podnikání, ale také za účelem správy vlastního majetku, řadí se sem **veřejná obchodní společnost a komanditní obchodní společnost**,
 - **kapitálové obchodní společnosti** – za závazky ručí společnost celým svým majetkem, společníci ručí za její závazky jen do výše svých nesplacených vkladů, které jsou obligatorní, své podíly mohou převádět, akcionáři za závazky společnosti neručí, řadí se sem **společnost s ručením omezeným a akciová společnost**,
- **družstva** – jsou společenství neuzavřeného počtu osob a jsou založena za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob nebo případně také za účelem podnikání,

- **státní podnik** – jeho postavení a právní poměry upravuje zákon č. 77/1997 Sb. o státním podniku,
- **formy sdružování** – tzv. nepodnikové: konsorcium, kartel, holding, koncern, trust (Šálková, 2019).

3.6.1 Právní formy obchodních korporací

Obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva. Mezi obchodní společnosti patří (Šálková, 2019):

- komanditní společnost (k.s.),
- veřejná obchodní společnost (v.o.s.),
- akciová společnost (a.s.),
- společnost s ručením omezeným (s.r.o.),
- evropská společnost,
- evropské hospodářské zájmové sdružení.

Tyto právnické osoby jsou založeny za účelem podnikání. Evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení upravuje také právo Evropských společenství a dále zvláštní právní předpisy (Šálková, 2019).

Mezi družstva patří:

- družstvo,
- evropská družstevní společnost.

Veškerá právní jednání, která se týkají založení, vzniku, změny, zrušení či zániku obchodní korporace, musí být vyhotovena v písemné formě s úředně ověřenými podpisy, jinak jsou neplatná (Šálková, 2019).

3.6.1.1 Akciová společnost

Firma v podobě této právní formy obsahuje označení „akciová společnost“, které může být také nahrazeno zkratkou „akc. spol.“ nebo „a.s.“. Základní kapitál akciové společnosti je rozvržen na určitý počet akcií a vyjadřuje se v českých korunách (lze ho vyjádřit i v eurech). Jeho výše musí činit alespoň 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR. Poněvadž se upouští od založení na základě veřejné nabídky akcií, musí být akciová společnost založena

již jen jednorázově. Jejím zakladatelem může být jediná fyzická osoba a k jejímu založení postačuje už jen přijetí stanov. K jejímu vzniku dochází až zápisem do obchodního rejstříku. Rezervní fond již není povinný (Šálková, 2019).

Akcie představuje cenný papír (zaknihovaný cenný papír), se kterým se pojí práva akcionářů - právo akcionáře jako společníka podílet se podle zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací (Šálková, 2019).

Orgány společnosti

„Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje představenstvo a dozorčí rada, je systém dualistický.“ V tomto modelu je statutárním orgánem představenstvo a dozorčí rada vedle něj působí jako orgán kontrolní.

„Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje správní rada a statutární ředitel, je systém monistický.“ Roli statutárního orgánu v tomto případě vykonává statutární ředitel, kterému náleží obchodní vedení společnosti. Správní rada potom určuje základní zaměření obchodního vedení společnosti a dohlíží na jeho výkon (Šálková, 2019).

Nejvyšším orgánem akciové společnosti je valná hromada, na níž akcionáři vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti. Funkci statutárního orgánu plní představenstvo, kterému přísluší obchodní vedení společnosti. Představenstvo také zajišťuje řádné vedení účetnictví, předkládá valné hromadě ke schválení řádnou, mimořádnou, konsolidovanou, případně mezitímní účetní závěrku a v souladu se stanovami také návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty. Na výkon působnosti představenstva a na samotnou činnost společnosti dohlíží dozorčí rada. Ta je také oprávněna nahlížet do všech dokladů a záznamů, které se týkají činnosti společnosti. Dále kontroluje, zda jsou účetní zápisy vedeny řádně a v souladu se skutečností a zda se podnikatelská či jiná činnost společnosti odehrává v souladu s jinými právními předpisy a stanovami. Dozorčí rada zároveň přezkoumává všechny již zmíněné účetní závěrky a návrh na rozdělení zisku nebo na úhradu ztráty a předkládá svá vyjádření valné hromadě (Šálková, 2019).

Od 1.1.2014 mají akciové společnosti povinnost mít internetové stránky společnosti, na nichž musí uvádět údaje týkající se jejich obchodní firmy, sídla, IČ, zápisu do obchodního rejstříku, dále pak pozvánku na valnou hromadu a další údaje stanovené Zákonem o korporacích (Šálková, 2019).

3.7 Banka jako specifický podnik

„Banky hrají v tržní ekonomice svoji nezastupitelnou roli. Přes banky se alokuje významná část finančních zdrojů v ekonomice, na efektivnosti fungování bank a celého bankovního systému proto závisí i efektivnost využití kapitálu v ekonomice.“ (Synek, 2015)

„Běžná a jednoduchá definice bank vychází z toho, že banky jsou finanční instituce, které přijímají depozita a poskytují úvěry.“ Přestože se jedná o velmi zjednodušenou definici, jedná se zároveň i o definici výstižnou, jelikož postihuje klíčové aktivity bank (Polouček, 2013).

Banku je možné charakterizovat jako specifický druh podniku. Banky pojí s ostatními podniky v jiných odvětvích základní cíl jejich činnosti, a to je fungování na ziskovém principu. Banky jsou totiž také podnikatelské subjekty. Na druhé straně mají však banky řadu svých specifických rysů, které vyplývají především z toho, že banky hospodaří v převážné míře s cizími prostředky a mají také své nezastupitelné místo i při zprostředkování platebního styku. Velice důležitá je proto stabilita bank, jak z důvodu jejich odpovědnosti za vklady, které přijímá, tak i pro bezproblémové fungování celé ekonomiky. Zejména proto banky podléhají větší regulaci oproti jiným podnikům v jiných oblastech ekonomiky (Synek, 2015).

Banka, jakožto specifický podnik, je finančním zprostředkovatelem, jehož hlavní činností je různými formami zprostředkovávat pohyb finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty.

Dle Zákona o bankách jsou banky *„právnícké osoby se sídlem v České republice založené jako akciová společnost, které přijímají vklady od veřejnosti a poskytují úvěry a které k výkonu činnosti podle písmen a) a b) mají bankovní licenci“*. Toto pojetí je v souladu s vymezením banky, jak jej stanovují směrnice EU pro oblast bankovníctví (Synek, 2015), (Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách).

Dle zákona vyplývají z definice banky čtyři základní charakteristické rysy bank:

- banky mají výhradně formu akciové společnosti se sídlem v České republice,
- přijímají vklady (svěřené peněžní prostředky) od veřejnosti, je to jejich výhradní funkce,
- poskytují úvěry (poskytnuté peněžní prostředky veřejnosti),
- vlastní bankovní licenci (o udělení rozhoduje Česká národní banka) (Synek, 2015).

Banky mohou vykonávat i další činnosti, které jsou vymezeny v zákoně o bankách a pokud jim to povoluje udělená bankovní licence.

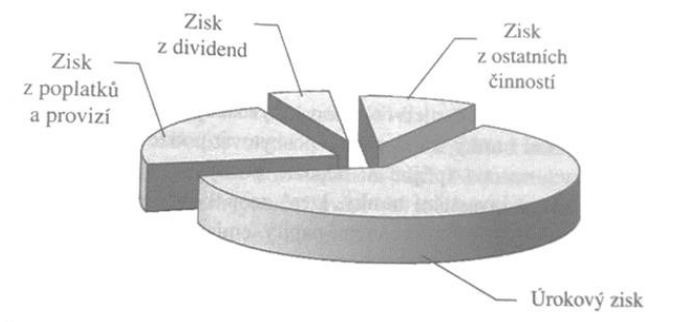
Mezi základní funkce bank patří (Revenda, 2015):

- finanční zprostředkování,
- emise bezhotovostních peněz a
- provádění bezhotovostního platebního styku,
- zprostředkování investování na finančním trhu.

Z bilance banky a výkazu zisku a ztrát lze vyčíst základní informaci o obsahu, rozsahu a do značné míry i rizikovosti obchodů sledované banky. Ze struktury zmíněných výkazů jsou patrná i specifika bankovních podniků.

Nejvýznamnější část výnosů bankám vynáší úrokové rozpětí (marže) mezi úroky přijatými a vyplacenými. V posledních letech je však ve vyspělých zemích zřejmá tendence zvyšovat podíl neúrokových výnosů na výnosech celkových. Na obrázku č. 9 je vidět struktura zisku českého bankovního systému (Synek, 2015).

Obrázek 9: Základní struktura zisku z finanční činnosti bank v ČR za rok 2013

Zdroj: (Synek, 2015)

3.8 Bankovní systém

Bankovní systém je tvořen souhrnem bank v daném státě a jejich vzájemnými vazbami. V první řadě je determinován existujícím ekonomickým uspořádáním. Dalšími důležitými faktory jsou potom např. rozvinutost finančního trhu, tradice, zapojení země do mezinárodní spolupráce apod. (Synek, 2015).

Bankovní systém se v různých zemích výrazně liší. Základní princip moderních bankovních systémů v tržních ekonomikách ale shodný je – jsou založeny na dvoustupňovém principu, který je tvořen na jedné straně bankou centrální, ta plní funkce makroekonomické (především udržování cenové stability), a na druhé straně sítí bank, které provádějí na ziskovém principu bankovní obchody s klienty (Synek, 2015).

Centrální banka zabezpečuje své cíle skrze nástroje měnové politiky. Bankovní prostředí výrazně ovlivňuje a reguluje prostřednictvím vyhlášek a opatření, která jsou pro banky závazná. Centrální banka sice hradí své náklady ze svých výnosů a zpravidla přitom dosahuje zisk, to však není hlavním cílem její činnosti. V jejím případě se proto nejedná o podnikatelský subjekt (Synek, 2015).

Síť komerčních bank je možné organizovat různým způsobem. Systém je v každé zemi něčím specifický. Standardně ale bývají rozlišovány dva typy bankovních systémů:

- **systém univerzálního bankovníctví** – založený je na tom, že banky mohou poskytovat celou řadu bankovních produktů, tento systém je typický pro země kontinentální Evropy včetně České republiky,
- **systém odděleného bankovníctví** – tento systém se vyznačuje tím, že od sebe odděluje **banky komerční**, které mohou poskytovat jen klasické produkty komerčního bankovníctví (přijímání depozit, poskytování úvěrů, provádění platebního styku), a **banky investiční**, které mohou provádět pouze investiční obchody (s cennými papíry, obchody emisní a depotní, majetková správa), tento systém býval obvykle spojován s USA, Japonskem nebo Velkou Británií, oba uvedené systémy se v průběhu vývoje v důsledku globalizace finančních trhů vzájemným způsobem ovlivňovaly, to se projevilo uvolněním pevně daného oddělení komerčního a investičního bankovníctví v zemích s odděleným systémem a jejich faktickým přechodem k univerzalizaci (Synek, 2015).

3.9 Základní principy řízení banky

Banka je ve své podstatě podnik, proto pro majitele-akcionáře banky musí investování do akcií banky přinášet i adekvátní výnosy. Základní cíl mají tedy banky totožný s jinými podniky. Naplňování tohoto základního cíle zabezpečuje řízení banky neboli souhrn určitých činností. Řízení banky se v mnohém od řízení nebankovních podniků odlišuje. I když je dnes

system řízení banky vnitřně silně provázaný, lze vymezit základní oblasti řízení banky. Těmi jsou (Synek, 2015):

- řízení aktiv a pasiv,
- řízení likvidity,
- řízení úvěrového rizika,
- řízení úrokového a měnového rizika,
- řízení solventnosti neboli kapitálového rizika.

Pomocí různých ukazatelů lze měřit efektivnost výsledného hospodaření banky. Nejčastěji používanými ukazateli jsou rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita aktiv.

Rentabilita vlastního kapitálu = ROE – podíl čistého zisku a celkového vlastního kapitálu, ukazuje výnosnost vlastního kapitálu vloženého vlastníky banky (buď přímým vkladem do základního kapitálu, nebo nepřímo skrze zadržené zisky).

$$\text{ROE} = \text{čistý zisk} / \text{vlastní kapitál}$$

Rentabilita aktiv = ROA – podíl čistého zisku k celkovým aktivům (neboli k celkovému vloženému kapitálu), ukazuje průměrnou výnosnost celkových aktiv banky (neboli celkového kapitálu, kterým banka disponuje).

$$\text{ROA} = \text{čistý zisk} / \text{celková aktiva}$$

(Synek, 2015)

3.10 Český bankovní systém

Jelikož je Česká republika členem Evropské unie, je její bankovní systém determinován principy, které obsahují směrnice EU upravující jednotně v rámci EU činnost a regulaci bank (Revenda, 2015).

Český bankovní systém je možné označit jako dvoustupňový univerzální bankovní systém, jehož součástí jsou i některé specializované druhy bank.

V čele českého bankovního systému stojí Česká národní banka, která je centrální bankou České republiky. Dále je tento systém tvořen univerzálními bankami a spořitelny, které představují jeho nejvýznamnější část. Jeho součástí jsou taktéž i stavební spořitelny, které jsou zvláštním druhem bank, hypoteční banky, dvě specializované banky a spořitelny a úvěrní družstva (družstevní záložny) (Synek, 2015).

3.11 Česká národní banka

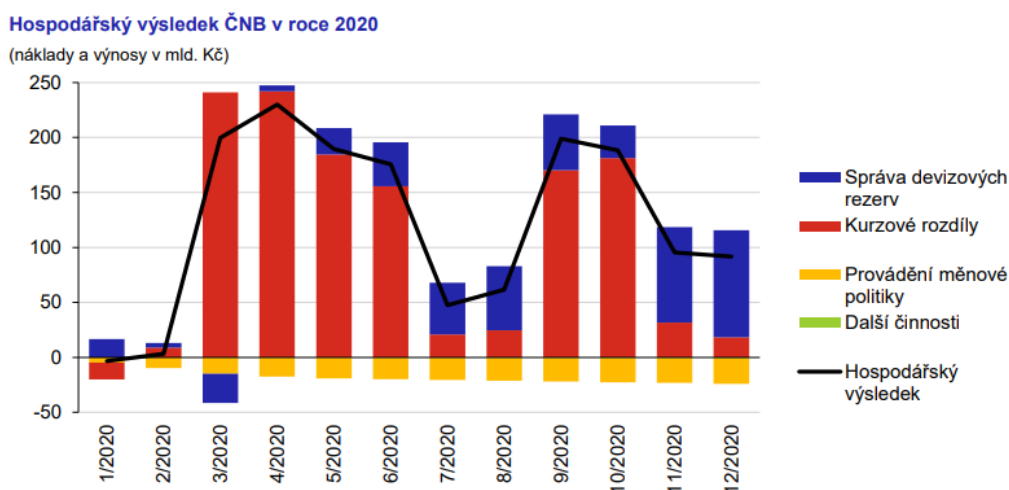
Centrální (ústřední) bankou České republiky je Česká národní banka (ČNB). Je orgánem, který vykonává dohled nad finančním trhem a zároveň orgánem příslušným k řešení krize na finančním trhu. Je zřízena Ústavou České republiky. Její činnost je vyvíjena v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími právními předpisy. Je právnickou osobou práva veřejného a sídlí v Praze.

ČNB je společně s Evropskou centrální bankou a dalšími centrálními bankami EU (i země bez přijetí eura) součástí Evropského systému centrálních bank a podílí se na plnění jeho cílů (Česká národní banka, 2022).

Nejvyšší řídicí orgán ČNB představuje bankovní rada, mezi jejíž členy patří guvernér, dva viceguvernéři a čtyři další členové. Všichni členové bankovní rady jsou jmenováni prezidentem České republiky na nejvýše dvě šestiletá období (Česká národní banka, 2022). Primárním cílem činnosti ČNB je péče o cenovou stabilitu. Dále pečuje i o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR. ČNB určuje měnovou politiku, vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh (a zároveň na něj i dohlíží), platební styk a zúčtování bank. Celkově dohlíží na bankovní sektor, kapitálový trh, pojišťovnictví, penzijní připojištění, družstevní záložny, instituce elektronických peněz a směnárny. ČNB jakožto ústřední banka zároveň poskytuje bankovní služby státu a veřejnému sektoru (Česká národní banka, 2022).

„Rok 2020 uzavřela ČNB se ziskem 91,7 mld. Kč. Jeho dominantní část pocházela ze správy devizových rezerv doplněné o kurzové zisky z účetního přecenění cizoměnových aktiv a pasiv do domácí měny. Vliv měnověpolitických operací byl v porovnání s předchozím rokem podstatně mírnější.“ (Česká národní banka, Výroční zpráva 2020)

Graf 1: Hospodářský výsledek České národní banky v roce 2020

Zdroj: (Česká národní banka, Výroční zpráva 2020)

Z grafu č. 1 je patrné, že hospodářský výsledek kolísal v průběhu celého kalendářního roku. Vysoká volatilita na světových trzích, všeobecné výprodeje rizikových aktiv a přesun investorů na bezpečnější trhy, kolísání měnového kurzu koruny, to vše bylo důsledkem koronavirové pandemie (Česká národní banka, Výroční zpráva 2020).

3.12 Zákon o bankách č. 21/1992 Sb.

Jak bylo již zmíněno dříve, uvedený zákon upravuje některé vztahy, které souvisejí se vznikem, podnikáním a zánikem bank se sídlem na území České republiky, včetně jejich působení mimo území České republiky, a dále i některé vztahy související s působením zahraničních bank na území České republiky, zároveň zapracovává příslušné předpisy Evropské unie.

„Bankami se rozumějí akciové společnosti se sídlem v České republice, které
a) přijímají vklady od veřejnosti, a
b) poskytují úvěry,
a které k výkonu činností podle písmen a) a b) mají bankovní licenci.“ (Zákon č.
21/1992 Sb., o bankách)

3.13 Činnosti bank

Banka je specifický podnik, finanční zprostředkovatel, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty (Synek, 2015).

Na již dříve citovaný odstavec zákona o bankách č. 21/1992 Sb. navazuje další část, která uvádí další činnosti, které mohou banky vykonávat, pokud jim to povoluje udělená licence. Mezi ně patří investování do cenných papírů na vlastní účet, finanční pronájem, platební služby a vydávání elektronických peněz, vydávání a správa platebních prostředků, jestliže se nejedná o poskytování platebních služeb nebo vydávání elektronických peněz podle písmene c), poskytování záruk, otevírání akreditivů, obstarávání inkasa, směnářská činnost, poskytování bankovních informací, pronájem bezpečnostních schránek a některé další činnosti (Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách).

4 Vlastní práce

Analytická část práce se zaměřuje na český bankovní trh. Nejprve se věnuje bankovnímu sektoru v jeho celé šíři a dále navazuje charakteristika a analýza vybraného bankovního subjektu a následné porovnání s jeho konkurenty.

Analýza všech vybraných bankovních domů je zaměřena na základní ukazatele obchodní činnosti, ukazatele z výkazu o finanční situaci, ukazatele z výkazu zisku a ztráty. Dané ukazatele jsou doprovázeny vývojovými grafy.

4.1 Český bankovní sektor

Český bankovní sektor se stále řadí mezi ty nejstabilnější bankovní sektory v rámci Evropské unie. Prostředí je zde velice konkurenční, což je dáno různorodostí obchodních modelů, vlastnických poměrů i velikostní strukturou bank. Nachází se zde jak banky velké s širokou nabídkou produktů a služeb, tak i banky střední a menší, které se specializují jen na některé segmenty trhu.

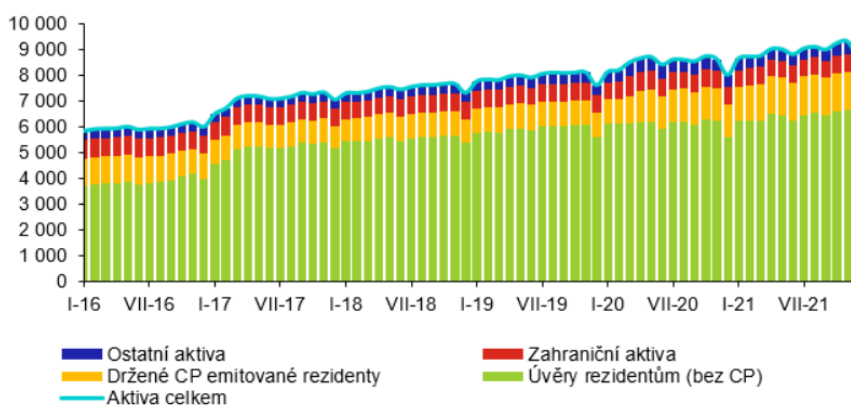
Bankovní licenci disponovalo v České republice ke konci roku 2020 celkem 49 subjektů, stejně jako i v předchozích 2 letech.

Ke konci roku 2020 byla celková hodnota aktiv bankovního sektoru 7 965 mld. Kč a čistý zisk za daný rok v porovnání s rokem předchozím klesl o 48 % na necelých 47,5 mld. Kč (Česká bankovní asociace, 2022).

Ke konci roku 2020 v České republice aktivně působilo celkem 46 bank a poboček zahraničních bank (bez ČNB) (Česká národní banka, 2022).

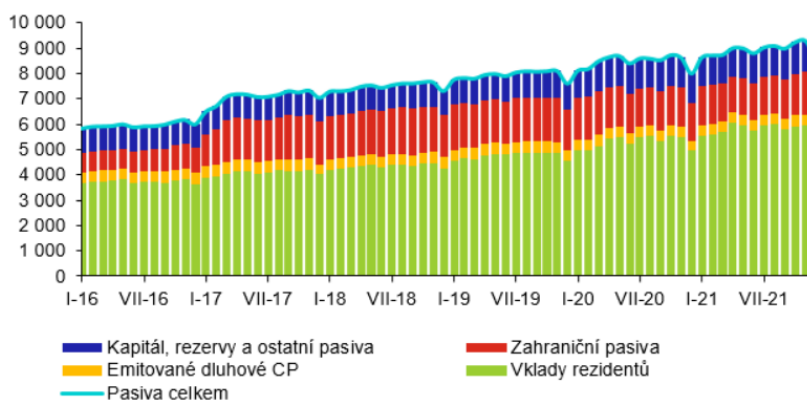
Bilanční suma bankovního sektoru České republiky činila na konci prosince 2021 8 604 mld. Kč. Nejvýznamnější položku aktivní strany bilance představovaly úvěry poskytnuté rezidentům, jejichž objem činil celkem 5 963 mld. Kč. Celkový objem vkladů rezidentů, které tvořily dominantní položku pasiv bankovního sektoru, činil 5 301 mld. Kč (Česká národní banka, 2022).

Graf 2: Aktiva bankovního sektoru (mld. Kč)

Zdroj: (Česká národní banka, 2022)

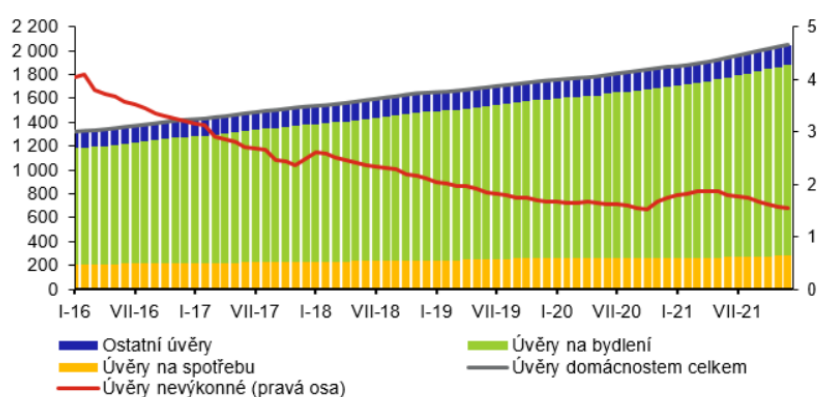
Graf 3: Pasiva bankovního sektoru (mld. Kč)

Zdroj: (Česká národní banka, 2022)

Objem úvěrů, které byly poskytnuty rezidentským domácnostem v ČR, dosáhl dle grafu č. 4 v prosinci 2021 výše 2 047 mld. Kč. Co se týče účelové struktury úvěrů poskytnutých tomuto sektoru, objemově největší položku představovaly úvěry na bydlení (1 595 mld. Kč v prosinci 2021), které tvořily 78 % z celkového objemu úvěrů poskytnutých domácnostem. Konečná hodnota spotřebitelských úvěrů na konci prosince 2021 činila 282 mld. Kč. Přibližně od poloviny roku 2013 až do října 2020 klesal podíl nevýkonných úvěrů. Od listopadu 2020 se potom podíl nevýkonných úvěrů začal mírně zvyšovat, a to až do května 2021. Od června 2021 ale tento podíl opět mírně klesal nebo stagnoval. Jeho konečná hodnota činila 1,5 % (Česká národní banka, 2022).

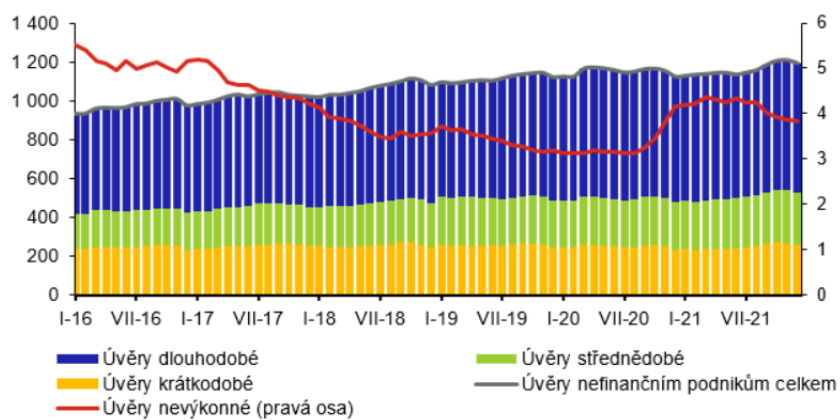
Graf 4: Úvěry rezidentským domácnostem podle účelu (mld. Kč) a podíl nevýkonných úvěrů (%)

Zdroj: (Česká národní banka, 2022)

Objem úvěrů poskytnutých rezidentským nefinančním podnikům v ČR dle grafu č. 5 dosáhl v prosinci 2021 výše 1 191 mld. Kč. Nejvýznamnější podíl na tomto celkovém objemu úvěrů měly v členění podle původní doby splatnosti dlouhodobé úvěry, jejichž hodnota činila v prosinci 2021 664 mld. Kč. Od konce roku 2010 pozvolna klesal podíl nevýkonných úvěrů na celkovém objemu úvěrů poskytnutých sektoru nefinančních podniků, a to až do srpna 2021. Od září 2020 začal tento podíl opět pozvolna růst až do března 2021. Dále podíl mírně klesal nebo stagnoval, v prosinci nakonec činil 3,8 % (Česká národní banka, 2022).

Graf 5: Úvěry rezidentským nefinančním podnikům podle původní doby splatnosti (mld. Kč) a podíl nevýkonných úvěrů (%)

Zdroj: (Česká národní banka, 2022)

4.2 Charakteristika vybraného subjektu

V následující části této diplomové práce je charakterizován bankovní subjekt Raiffeisenbank a.s., který byl zvolen z toho důvodu, že v České republice působí již řadu let a je jednou z největších stabilních bank v tuzemsku. V nedávné době také odkoupila společnost, v níž sama autorka této práce brigádně pracuje.

4.2.1 Raiffeisenbank a.s.

Obchodní firma:	Raiffeisenbank a.s.
Sídlo:	Hvězdova 1716/2b, Praha 4, 140 78
IČ:	49240901
Datum založení:	25. června 1993

Raiffeisenbank a.s. (dále jen Raiffeisenbank) je univerzální bankou, která na českém trhu působí již od roku 1993 a dle jejich celkových aktiv je pátou největší bankou v ČR. Historie banky sahá až do 19. století. Emblémem a tradiční ochrannou známkou neboli logem skupiny Raiffeisen je zvláštní architektonický prvek: dvě zkřížené koňské hlavy (německý Giebelkreuz). Vizí Raiffeisenbank je být nejrychleji rostoucí bankou na trhu a také býti první seriózní alternativou pro náročné klienty tradičních bank (Raiffeisenbank, 2022).

Obrázek 10: Logo Raiffeisenbank

Zdroj: (Raiffeisenbank, 2022)

Raiffeisenbank nabízí služby a produkty jak fyzickým osobám, tak i podnikatelům a firmám. Spektrum nabízených produktů a služeb zahrnuje vedení osobních i firemních účtů, poskytování úvěrových, spořicíh a investičních produktů, specifických finančních služeb a poradenství pro firemní klientelu a velké korporace.

Banka získává řadu domácích i mezinárodních ocenění, byla například už čtyřikrát za sebou vyhlášena Klientsky nejpřívětivější bankou roku (Raiffeisenbank, 2022).

Banka se také angažuje i v řadě veřejně prospěšných aktivit zahrnujících vzdělávání, charitativní i kulturní projekty. Je partnerem nadace Dobrý anděl, dlouhodobě spolupracuje s neziskovou organizací Junior Achievement, finančně také podporuje vzdělávací projekt Zlatka.in (Raiffeisenbank, 2022).

Raiffeisenbank je součástí skupiny Raiffeisen - Raiffeisen Bank International AG (RBI), jednoho z nejvýznamnějších poskytovatelů investičního a firemního bankovníctví v Rakousku i v Evropě.

„Raiffeisenbank a. s. je členem koncernu Raiffeisen jako řídící osoba. Řízenými osobami v rámci koncernu Raiffeisen jsou:

- *Raiffeisen investiční společnost a. s., IČO 29146739*
- *Raiffeisen stavební spořitelna a. s., IČO 49241257*
- *Raiffeisen-Leasing, s.r.o., IČO 61467863*
- *Equa bank a. s., IČO 47116102*
- *Equa Sales & Distribution s.r.o., IČO 03200663 (Raiffeisenbank, 2022).*

V oblasti výzkumu trhu a poradenství nebo poskytování společných produktů banka spolupracuje s řadou českých i mezinárodních subjektů. Patří mezi ně například BILLA, spol. s r.o., Generali Pojišťovna a.s., T-Mobile Czech Republic a.s., UNIQA pojišťovna, a.s., Mediacall, s.r.o. nebo Prague Bistro Digital, s.r.o. (Raiffeisenbank, 2022).

Raiffeisenbank obsluhovala v roce 2020 na 680 000 klientů v síti celkem 119 poboček a klientských center v ČR. V téže roce zaměstnávala téměř 2 700 zaměstnanců (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020).

4.2.1.1 Produktové portfolio Raiffeisenbank a.s.

Raiffeisenbank nabízí své služby a produkty jak fyzickým osobám, tak i podnikatelům a firmám. V široké škále nabízených produktů a služeb je zahrnuto vedení osobních i firemních účtů, poskytování úvěrových, spořicíh a investičních produktů, specifických finančních služeb a poradenství pro firemní klientelu a velké korporace (Raiffeisenbank, 2022).

Účty

V rámci osobních účtů nabízí Raiffeisenbank Chytrý účet, Aktivní účet, Účet pro studenty a děti, Účet pro podnikatele, Prémiový účet, Exkluzivní účet. Pro podnikatele a malé firmy dále nabízí Chytrý účet zdarma pro podnikatele, Aktivní účet pro podnikatele, Světový účet pro podnikatele a speciální účty jako Účet úschovy, Vázaný účet, Účet pro složení základního kapitálu a jiné. Větším firmám a korporacím jsou poskytovány Účty pro malé a střední firmy, Individuální účet pro velké firmy a obdobné speciální účty jako v případě podnikatelů. Privátní bankovníctví ještě nabízí FWR účet s množstvím výhod (Raiffeisenbank, 2022).

Spoření

Nabídka spoření obsahuje Spořicí účet XL, Termínované vklady nebo Stavební spoření v rámci osobních financí, podnikatelům jsou poskytovány dále Spořicí účet PLUS nebo Spořicí účet FLEXI, firmám Firemní spořicí účet (Raiffeisenbank, 2022).

Půjčky

V rámci půjček je poskytována Rychlá půjčka, Sloučení a převod půjček, Kontokorent (povolené přečerpání účtu), Úvěr na auto či Půjčka na rekonstrukci. Podnikatelům a malým firmám je dále k dispozici Neúčelový úvěr, Investiční úvěr, Financování strojů a zařízení či Operativní leasing (financování vozu) a další. Větším korporacím jsou poskytovány obdobné úvěry a několik dalších typů úvěrů, například Revolvingový úvěr, Factoring, Financování faktur, Projektové financování, Financování komerčních nemovitostí, Financování pohledávek atd. (Raiffeisenbank, 2022).

Karty

Platit lze kreditními kartami Raiffeisenbank, mezi které patří Kreditní karta Easy, Kreditní karta Style a Kreditní karta RB Premium. Další možností jsou ještě dvě partnerské kreditní karty. Nabízené debetní karty jsou Business Standard, Business Gold. Pro klienty privátního bankovníctví je potom určena exkluzivní debetní karta Mastercard World Elite s řadou benefitů. Je také možné platit mobilem nebo chytrými hodinkami (Raiffeisenbank, 2022).

Hypotéky

Nabízena je Hypotéka na bydlení, Refinancování hypotéky, Americká hypotéka na cokoliv, Hypotéka na pronájem, Půjčka na rekonstrukci bez zajištění (Raiffeisenbank, 2022).

Pojištění

Mezi individuální pojištění lze zařadit Životní pojištění, Majetkové pojištění, Cestovní pojištění, Pojištění vozidel. K produktům je nabízeno Pojištění Osobní strážce ke kartám, Úrazové pojištění Opora, Cestovní pojištění ke kartám, Pojištění schopnosti splácet půjčku, Pojištění k hypotékám, Pojištění ke kreditním kartám. Nabídku dále doplňuje Pojištění podnikatelských rizik k účtu, Pojištění schopnosti splácet podnikatelský úvěr, Pojištění podnikatelů Perfekt (Raiffeisenbank, 2022).

Investice

Nabízeny jsou Pravidelné investice, Udržitelné investice, široká nabídka Podílových fondů, Investiční certifikáty, Asset Management (zhodnocování aktiv). V rámci privátního bankovníctví je možné investovat i do zlata (Raiffeisenbank, 2022).

Velkým firmám poskytuje Raiffeisenbank řadu dalších služeb jako například řízení rizik, Obchodní platformu RoBot, různé druhy poradenství. Samozřejmostí je i moderní mobilní a internetové bankovníctví.

Jak už bylo zmíněno, Raiffeisenbank poskytuje také Privátní bankovníctví, jehož nabídka je ještě více rozšířena. Jedná se například o využívání Bezpečnostních schránek či širší nabídku investičních produktů (Raiffeisenbank, 2022).

4.2.1.2 Hospodářské výsledky Raiffeisenbank a.s. za rok 2020

Objem poskytnutých úvěrů klientům	249 miliard Kč
Objem přijatých vkladů od klientů	335 miliard Kč
Celková aktiva banky	411 miliard Kč
Čistý zisk banky	2,14 miliardy Kč
Silná kapitálová pozice: kapitálová přiměřenost k 31.12.2020 ve výši 22,8 %	

(Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

Objem poskytnutých úvěrů klientům se oproti roku 2019 zvýšil o 1 % a činil celkově 249,1 miliardy Kč. Došlo přitom k růstu jak v oblasti financování firem, tak i domácností – u domácností se jednalo zejména o hypoteční úvěry (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020).

Graf 6: Úvěry a jiné pohledávky za klienty celkem (mld. Kč)

Zdroj: (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

Objem přijatých vkladů od klientů se v porovnání s rokem předešlým také zvýšil, a to o 15,1 % na téměř 335 miliard Kč. Růst tohoto objemu je taktéž jako v případě vkladů poskytnutých tažen jak firmami, tak i domácnostmi (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020).

Graf 7: Vklady klientů (mld. Kč)

Zdroj: (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

Podíl klientských úvěrů ke klientským vkladům poklesl na 74,4 %, což přispělo ke zlepšení likvidní pozice banky (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020).

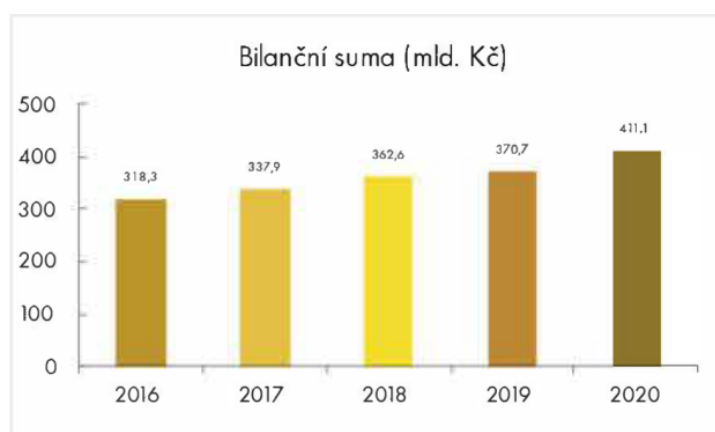
Graf 8: Podíl klientských úvěrů ke klientským vkladům (%)

Zdroj: (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

Celková aktiva Raiffeisenbank dosáhla výše 411,1 miliardy Kč a meziroční růst tak činil 10,9 % (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020).

Graf 9: Bilanční suma (mld. Kč)

Zdroj: (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

Čistý zisk Raiffeisenbank dosáhl za rok 2020 celkové výše 2,14 miliardy Kč. Z následujícího grafu je patrné, že meziroční pokles byl téměř 50 % (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020).

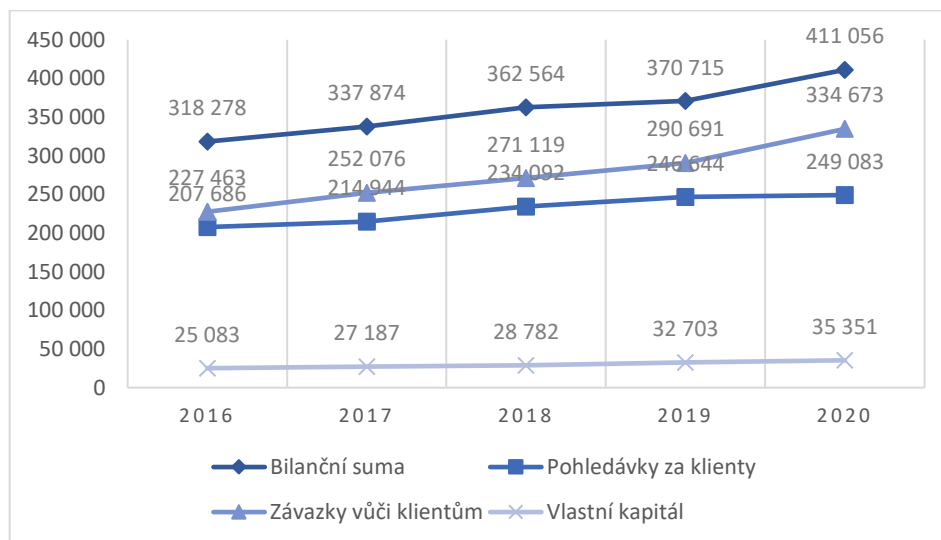
Graf 10: Vývoj čistého zisku (mld. Kč)

Zdroj: (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

4.2.1.3 Základní ekonomické ukazatele Raiffeisenbank a.s.

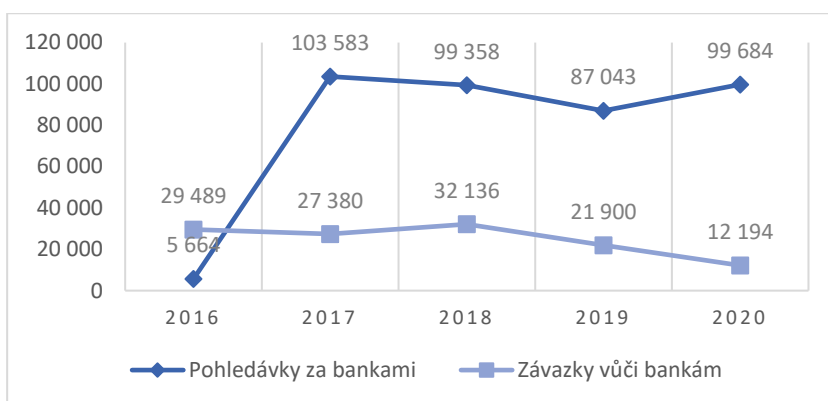
Graf 11: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Raiffeisenbank

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Výroční zprávy Raiffeisenbank 2020

Graf č. 11 vykazuje, jak se v letech 2016 až 2020 měnily ukazatele finanční situace. Je patrné, že bilanční suma se v průběhu let stále zvyšovala. V roce 2016 činila její hodnota 318 278 mil. Kč, v roce 2020 to bylo již 411 056 mil. Kč. Zvyšovaly se taktéž i všechny ostatní ukazatele, tedy pohledávky za klienty, závazky vůči klientům, vlastní kapitál. Největší celkový nárůst byl vykázán za sledovaných pět let u závazků vůči klientům. Ty se zvýšily během let 2016-2020 celkem o 107 210 mil. Kč.

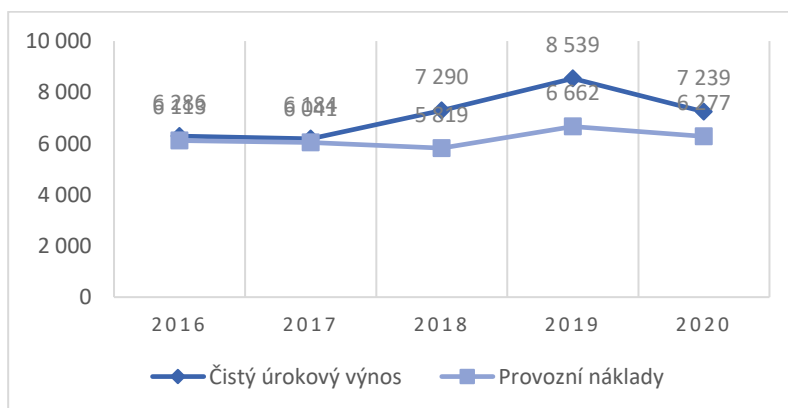
Graf 12: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Raiffeisenbank

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Výroční zprávy Raiffeisenbank 2020

Z grafu č. 12 je patrné, že pohledávky za bankami velmi výrazně vzrostly v roce 2017, a to až na 103 583 mil. Kč, v roce 2016 byla jejich hodnota pouhých 5 664 mil. Kč. Poté mírně klesaly a vzrostly opět až v roce 2020. Závazky vůči bankám kromě roku 2018 postupem času naopak klesaly, celkově z hodnoty 29 489 mil. Kč na 12 194 mil. Kč.

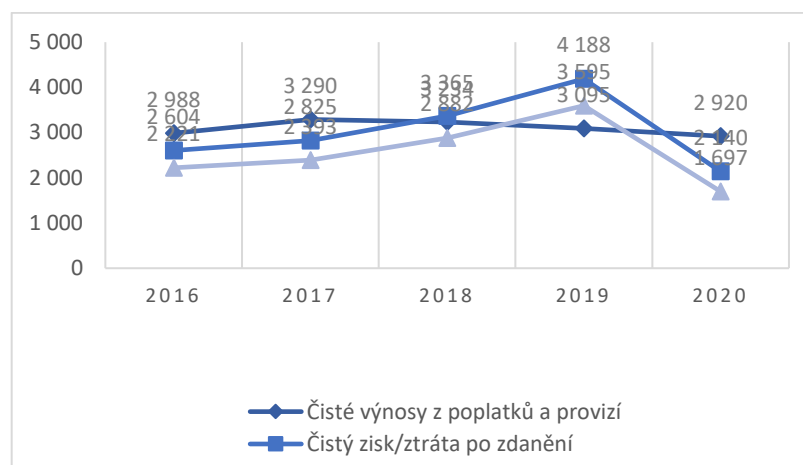
Graf 13: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Raiffeisenbank

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Výroční zprávy Raiffeisenbank 2020

Na dalším grafu lze vidět vývoj dvou vybraných ukazatelů z výkazu zisku a ztráty. Čistý úrokový výnos se v letech 2018 a 2019 vyvíjel pro daný bankovní dům celkem příznivě. V roce 2019 činila jeho hodnota 8 539 mil. Kč. Poté ale nastal výraznější pokles, a to na hodnotu 7 239 mil. Kč. Provozní náklady se v průběhu uvedených let nijak výrazně nezvyšují ani nesnižují, možná kromě roku 2019, který zaznamenává jejich menší výkyv zejména oproti roku předchozímu.

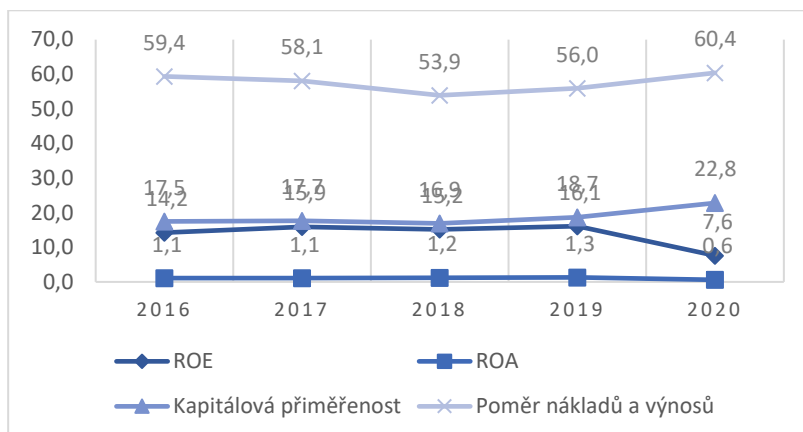
Graf 14: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Raiffeisenbank

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Výroční zprávy Raiffeisenbank 2020

Na následujícím grafu je vyobrazen vývoj dalších vybraných ukazatelů, kterými jsou čisté výnosy z poplatků a provizí, čistý zisk a čistý zisk na akcii (v Kč). Je patrné, že vývoj čistého zisku na akcii v daném časovém období rovnoběžně kopíruje vývoj celkového čistého zisku. Čisté výnosy z poplatků a provizí vykazují zvyšující se tendenci pouze v roce 2017, v dalších letech postupně klesají.

Graf 15: Základní poměrové ukazatele v % - Raiffeisenbank

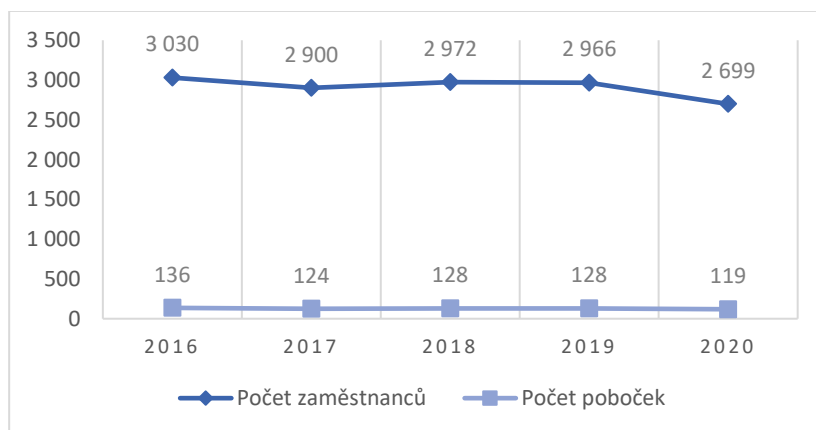

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Výroční zprávy Raiffeisenbank 2020

V grafu č. 15 základních poměrových ukazatelů jsou znázorněny výsledky rentability aktiv (ROA = zisk/celkový kapitál), rentability vlastního kapitálu (ROE = zisk/vlastní kapitál), poměru nákladů a výnosů a kapitálová přiměřenost značící vybavenost banky vlastními zdroji, které jsou vázány na rizikovou strukturu aktiv, vybraná mimobilanční aktiva banky a k rizikům trhu. Výsledky jsou uváděny v procentech a jsou zaznamenány stejně jako jiné ukazatele v průběhu let 2016 až 2020.

Z uvedeného grafu je vidět, že všechny zmíněné poměrové ukazatele se mezi lety 2016 až 2019 drží stále na podobné úrovni, nevykazují žádné výrazné výkyvy. Za to v roce 2020 se jejich hodnoty již výrazněji odlišují.

Graf 16: Základní ukazatelé obchodní činnosti v počtu - Raiffeisenbank

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Výroční zprávy Raiffeisenbank 2020

Graf č. 16 vyobrazuje změnu počtu zaměstnanců banky a poboček v čase. Zatímco v roce 2016 zaměstnávala banka celkem 3 030 pracovníků, do roku 2020 jejich počet klesl na 2 699. Poboček měla banka v roce 2016 celkem 136. Do roku 2020 se jejich počet stejně jako v případě počtu zaměstnanců také zmenšil, a to na konečné číslo 119.

4.3 Charakteristika vybraných konkurenčních subjektů

Následuje charakteristika tří vybraných konkurenčních subjektů Raiffeisenbank a.s., jejichž hodnoty jsou znázorněny v grafech a následně porovnány s výslednými hodnotami Raiffeisenbank.

Zvolenými konkurenčními bankami jsou Komerční banka, a.s., Československá obchodní banka, a. s. a Fio banka, a. s.

4.3.1 Komerční banka, a.s.

Vznik Komerční banky, a.s. se datuje do roku 1990, kdy byla vyčleněna obchodní činnost z bývalé Státní banky československé na území České republiky.

Komerční banka, a.s. (dále jen Komerční banka) je mateřskou společností Skupiny KB a také součástí mezinárodní skupiny Société Générale. Je jednou z předních bankovních institucí v České republice, střední i východní Evropě (Komerční banka, 2022).

Obrázek 11: Logo Komerční banky

Zdroj: (Komerční banka, 2022)

Komerční banka nabízí služby jak retailového, tak i podnikového a investičního bankovníctví. Skupinou Komerční banky jsou také nabízeny specializované služby jako penzijní připojištění, stavební spoření, faktoring a jiné.

Komerční banka obsluhovala v roce 2020 na 1 641 000 klientů v síti celkem 242 obchodních míst v ČR. V témže roce zaměstnávala kolem 7 100 zaměstnanců (Komerční banka, Výroční zpráva 2020).

Finanční skupina KB má celkem 11 dceřiných společností a 1 přidruženou (viz Příloha č. 2) (Komerční banka, 2022).

4.3.1.1 Produkty a služby poskytované Komerční bankou, a.s.

Účty

V rámci osobních účtů nabízí Komerční banka několik druhů běžných účtů pro dospělé - MůjÚčet, MůjÚčet Plus, MůjÚčet Gold, Top Nabídka, studentské účty – Studenstký účet B2, balíček Erasmus, i dětský účet – MůjÚčet Junior. Dále potom nabízí účty pro podnikatele - Profi účet, Profi Účet pro začínající podnikatele, Profi Účet Gold, Specializovaný účet pro úschovu, Účet pro složení základního kapitálu, Transparentní účet a další, a větší korporace - například Komplet Plus, Účet pro fond rozvoje bydlení a účelový účet půjčky atd. (Komerční banka, 2022).

Spoření

Nabídka spoření Komerční banky obsahuje jak spořicí účty pro dospělé – Konto Bonus Invest, Konto Bonus, tak i pro děti - Spořicí Účet Junior. Dále je to termínovaný účet, Termínovaný vklad s individuální sazbou a také Doplnkové penzijní spoření a Doplnkové penzijní spoření pro děti (Komerční banka, 2022).

Půjčky

V rámci půjček je poskytováno opět několik variant půjček, Půjčka studentská, Půjčka na udržitelné technologie, Osobní půjčka a Optimální půjčka. Podnikatelé si mohou vzít například Profi Úvěr Start, Podnikatelský provozní úvěr, Profi revolvingový úvěr a jiné. Korporacím je nabízena také široká škála různých půjček, například Eskontní úvěr, Flexirámec, Municipální revolvingový úvěr, Úvěr Europremium, Směnečný program atd. (Komerční banka, 2022).

Karty

Komerční banka poskytuje jak debetní karty, tak i karty kreditní. Mezi karty kreditní patří 4U Karta, A Karta a Kreditní Karta World Elite s cestovním pojištěním a možnými vstupy do letištních salonků. Mezi debetní karty se řadí Karta k Běžnému účtu, Platinum

Visa a Zlatá karta. Vybrané karty mohou mít i speciální design dle vkusu klienta. Firmám je nabízena kreditní Karta Business World a debetní karty – Zlatá firemní karta, Stříbrná firemní karta, Profi karta a vkladová karta KB, korporacím jsou poskytovány karty obdobné. Je také možné platit mobilem nebo chytrými hodinkami (Komerční banka, 2022).

Hypotéky

Nabízena je klasická hypotéka, Americká hypotéka, Hypotéka bez nemovitosti, Hypotéka 2v1 a Refinancování hypotéky (Komerční banka, 2022).

Pojištění

V nabídce pojištění lze naléznout Rizikové životní pojištění, Pojištění schopnosti splácet, MojePojištění plateb, Vital Invest, Vital Premium, Jednorázové cestovní pojištění, Moje cestovní pojištění, Pojištění karet – Merlin, Pojištění karet pro děti – Merlin Junior a MojePojištění majetku (Komerční banka, 2022).

Investice

Nabízeno je Pravidelné investování, Jednorázové investování, Investiční manažer, Vital Invest, Vital Premium, Upvest, Investiční zlato, Investiční fondy pro firmy, Strukturovaná depozita garantovaná i negarantovaná, Investice do cenných papírů (Komerční banka, 2022).

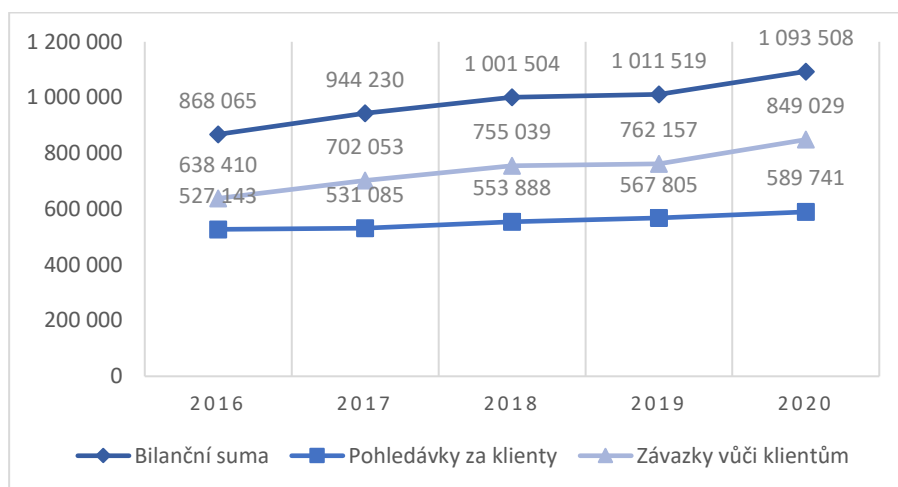
Mezi ostatní služby, které Komerční banka dále podnikatelům a malým firmám nabízí, patří například IÚČTO (online účetnictví), Digitální dílna (online marketingová agentura), WE.TRADE (digitální platforma pro bezpečnější obchodování) a další. Nabídka je zde opravdu široká. Klienti mohou také využívat přehledné a moderní mobilní či internetové bankovníctví (Komerční banka, 2022).

Větší korporace může dále využít produkty dalšího typu, jako je například zajištění rizik či další digitální služby.

Komerční banka poskytuje možnost Privátního bankovníctví, Investičního bankovníctví i Otevřeného bankovníctví (Komerční banka, 2022).

4.3.1.2 Základní ekonomické ukazatele Komerční banky, a.s.

Graf 17: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Komerční banka

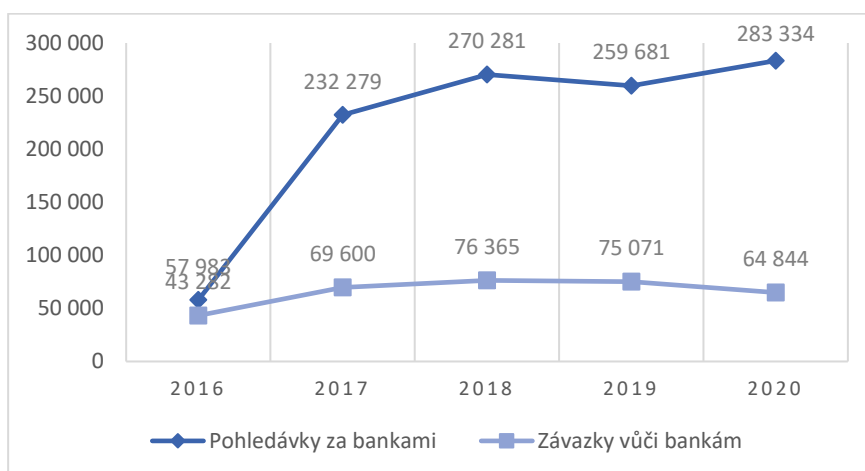

* Údaj za rok 2016 obsahuje také dluhopisy vydané korporátními klienty KB.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Komerční banky

Bilanční suma se dle grafu č. 17 postupně s každým uplynulým rokem navyšuje. Její hodnota v roce 2016 činila 868 065 mil. Kč. V roce 2018 se dokázala přehoupnout přes 1 000 mld. Kč. V roce 2020 se nakonec vyšplhala na 1 093 508 mil. Kč. Stejně je to i v případě pohledávek za klienty a závazků vůči klientům, taktéž se rok co rok stále více navyšovaly. Pohledávky za klienty v roce 2020 charakterizovalo 589 741 mil. Kč a závazky vůči klientům 849 029 mil. Kč.

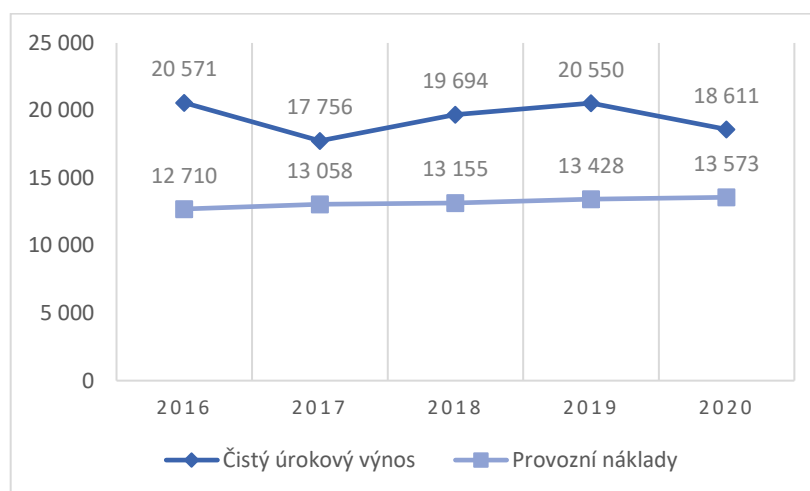
Graf 18: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Komerční banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Komerční banky

Dle následujícího grafu, grafu č. 18, pohledávky za bankami vzrostly v roce 2017 na čtyřnásobek hodnoty v roce předchozím, na 232 279 mil. Kč. V dalších letech už žádné výraznější výkyvy této hodnoty nenásledovaly. V roce 2020 činila jejich hodnota 283 334 mil. Kč. Závazky vůči bankám do roku 2018 rostly, ale v dalším letech se jejich hodnota začala zase postupně snižovat.

Graf 19: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Komerční banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Komerční banky

Provozní náklady se drží stále na téměř stejné výši. Čisté úrokové výnosy se však meziročně lehce liší, z původních 20 571 mil. Kč v průběhu sledovaných pěti let klesly na konečnou hodnotu 18 611 mil. Kč.

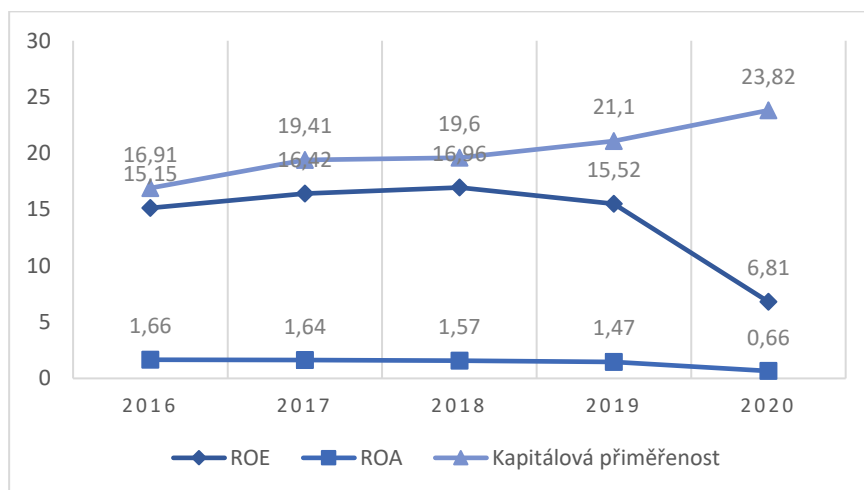
Graf 20: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Komerční banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Komerční banky

Čisté výnosy z poplatků a provizí ve sledovaném časovém období postupně klesají, jak je vidět na grafu č. 20. Čistý zisk v prvních letech nejprve rostl, v roce 2019 však nastal zlom a zisk poté klesal a v roce 2020 se dostal dokonce na polovinu své původní hodnoty z roku 2016, a to na hodnotu 6 929 mil. Kč.

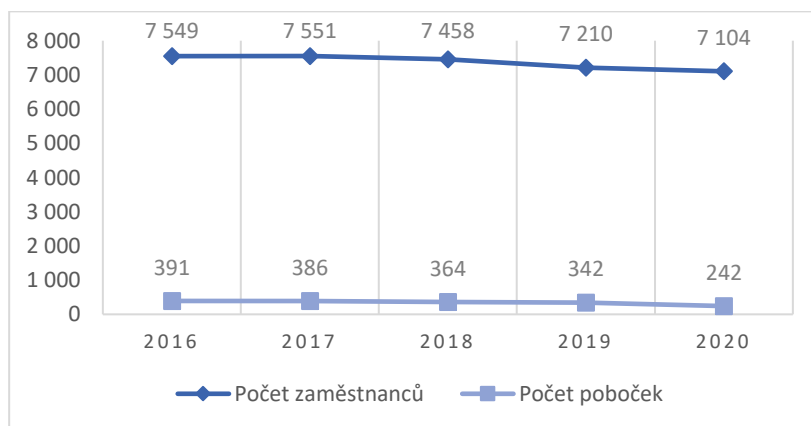
Graf 21: Základní poměrové ukazatele v % - Komerční banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Komerční banky

Zatímco kapitálová přiměřenost se dle grafu č. 21 v průběhu sledovaných pěti let zvýšila, konkrétně z počátečních 16,91 % v roce 2016 na 23,82 % v roce 2020, rentabilita aktiv se vyvíjela opačným směrem, tedy klesala, a to až na hodnotu 0,66 v roce 2020. Rentabilita vlastního kapitálu se oproti rokům předchozím výrazně snížila až v roce 2020.

Graf 22: Základní ukazatele obchodní činnosti v počtu - Komerční banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Komerční banky

Počet zaměstnanců Komerční banky dle grafu č. 22 klesl z původních 7 549 na konečnou hodnotu 7 104. Počet poboček se v daném časovém období dosti změnil. Banka v roce 2016 obsluhovala své klienty na celkem 391 pobočkách. V roce 2020 jich už má pouze 242.

4.3.2 Československá obchodní banka, a.s.

Československá obchodní banka, a. s. (dále jen ČSOB) působím na českém trhu jako univerzální banka. Její historie sahá až do roku 1964, kdy byla založena státem. ČSOB je dceřinou společností KBC Bank NV, jejíž akcie drží společnost KBC Group (ta sídlí v Belgii).

ČSOB poskytuje své služby všem klientským segmentům - fyzickým osobám, malým a středním podnikům, korporátním a institucionálním klientům. V oblasti retailového bankovníctví působí tato banka pod základními obchodními značkami – ČSOB (pobočky) a Poštovní spořitelna (pobočky a obchodní místa České pošty) (ČSOB, 2022).

Obrázek 12: Logo ČSOB a Poštovní spořitelny

Zdroj: (ČSOB, 2022)

ČSOB nabízí svým klientům pestrou paletu bankovních produktů a služeb, a to včetně produktů a služeb ostatních společností skupiny ČSOB.

Skupina ČSOB je jedním ze tří největších poskytovatelů finančních služeb v České republice. ČSOB tvoří banka a také společnosti, se kterými je banka propojena. Finanční skupinu ČSOB tvoří strategické společnosti v ČR ovládané přímo či nepřímo ČSOB (případně KBC) nabízející finanční služby, a to Hypoteční banka, ČSOB Pojišťovna, ČSOB Stavební spořitelna, ČSOB Penzijní společnost, ČSOB Leasing, ČSOB Factoring a Patria Finance (viz Příloha č. 3) (ČSOB, 2022).

Produktové portfolio skupiny ČSOB (divize Česká republika) kromě standardních bankovních služeb tvoří:

- financování potřeb spojených s bydlením,
- pojistné produkty,
- penzijní fondy,
- produkty kolektivního financování a správa aktiv,
- specializované služby (leasing, faktoring),
- služby spojené s obchodováním s akciemi na finančních trzích (ČSOB, 2022).

ČSOB obsluhovala v roce 2020 na 4 231 000 klientů (údaj za celou skupinu ČSOB) v síti celkem 212 poboček v ČR. V témže roce zaměstnávala 7 117 zaměstnanců (ČSOB, Výroční zpráva 2020).

4.3.2.1 Produkty a služby poskytované ČSOB, a.s.

Účty

ČSOB nabízí Plus konto, Premium konto, Účet pro děti, Účet pro seniory, Podnikatelské konto, Firemní konto, Studentský účet Plus konto, Transparentní účty a v rámci privátního bankovníctví i Privátní konto (kombinace běžného a spořicího účtu) (ČSOB, 2022).

Spoření

Nabízena je kombinace spoření a investování Duo Profit, Termínovaný vklad, Spoření s bonusem, Stavební spoření, Doplnkové penzijní spoření, Spořicí účet v cizí měně, ČSOB Drobné (ČSOB, 2022).

Půjčky

ČSOB poskytuje různé typy půjček, Půjčku na cokoliv, Konsolidaci půjček, Autopůjčku, Půjčku na bydlení, Kontokorent, Půjčku na úsporné bydlení. Firmám a podnikatelům je nabízeno několik dalších variant úvěrů, které se člení dle účelu – úvěry na provozní výdaje, nové technologie, nemovitost, automobil, vybavení firmy, nebo dle oboru – úvěr pro začínající podnikatele, zemědělce, bytová družstva a SVJ, Obce, města, kraje, lékaře a právníky. Jednotlivé skupiny pak nabízí ještě konkrétní podtypy úvěrů. Velké firmy

potom mají k dispozici další řadu úvěrů, které jsou opět rozčleněny, a to na Provozní úvěry (například Revolving, Kontokorent), Investiční úvěry (například Leasing) a Specializované úvěry (např. Akviziční financování, Projektové financování). V rámci privátního bankovníctví jsou nabízeny další variabilní možnosti úvěrů (ČSOB, 2022).

Karty

K účtům se pojí jak debetní, tak i kreditní karty. V nabídce je klasická debetní karta, Zlatá debetní karta, kreditní karta, kreditní Karta Premium, podnikatelé a firmy si mohou vybrat mezi debetní Kartou Business Standard nebo debetní Kartou Business Premium / Business Gold. Tyto karty si lze zařídit s vlastním obrázkem nebo si pořídit tzv. eko-kartu. Pro klienty ČSOB Private Bankingje určena ještě speciální karta - Karta dobré vůle (KDV). Je také možné platit mobilem nebo chytrými hodinkami (ČSOB, 2022).

Hypotéky

ČSOB nabízí klasickou hypotéku, Americkou hypotéku, Refinancování hypotéky a také Hypotéku na úsporné bydlení (ČSOB, 2022).

Pojištění

Do nabídky pojištění se řadí Pojištění vozidel, Cestovní pojištění, Pojištění odpovědnosti, Pojištění domácnosti a stavby, Životní pojištění, Pojištění internetových rizik, Pojištění ztráty nebo krádeže karty, k Premium kartě se dále váže například i Prodloužená záruka a pojištění nákupu. Dále sem patří Pojištění k úvěrům (v případě nemožnosti splácet), Pojištění řidičů Rento, živnostníci a firmy si dále mohou pojistit například přerušení provozu, majetek, náhradu škody. Větší firmy si mohou zaplatit Pojištění na míru (pojistit si téměř cokoliv) (ČSOB, 2022).

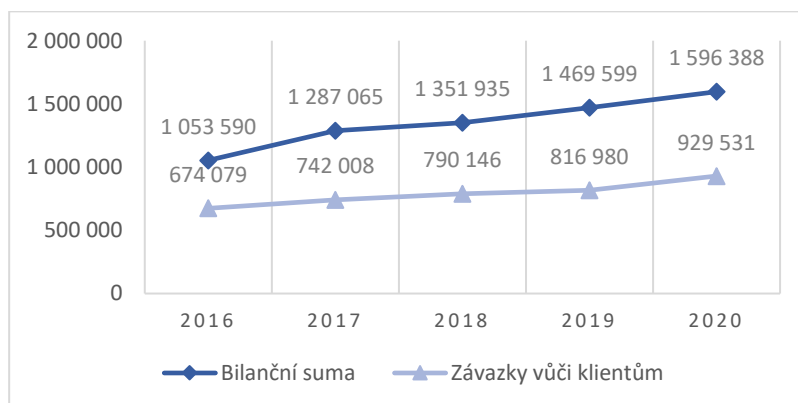
Investice

Mezi investiční nástroje ČSOB patří ČSOB Drobné, Pravidelné investování, Investice NaMíru, Podílové fondy, dalšími investičními produkty jsou například i Dluhopisy, investiční certifikáty a další (ČSOB, 2022).

Mezi ostatní služby, které ČSOB dále firmám nabízí, patří například i kurzovní zjištění, řízení rizik, poradenství. Klienti mohou rovněž využívat přehledné mobilní aplikace či internetové bankovníctví (ČSOB, 2022).

4.3.2.2 Základní ekonomické ukazatele ČSOB, a.s.

Graf 23: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč - ČSOB

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv ČSOB

Výše uvedený graf č. 23 zaznamenává vývoj bilanční sumy ČSOB a závazků vůči jejím klientům v letech 2016-2020. Bilanční suma meziročně vzrůstala. Její hodnota se v rozmezí daných pěti let zvýšila o více než 500 000 mil. Kč. Závazky vůči klientům se meziročně taktéž zvyšovaly. Graf nazarodil od jiných jemu podobných grafů nezaznamenává vývoj pohledávek banky za klienty, jelikož data k němu potřebná nebyla dohledána.

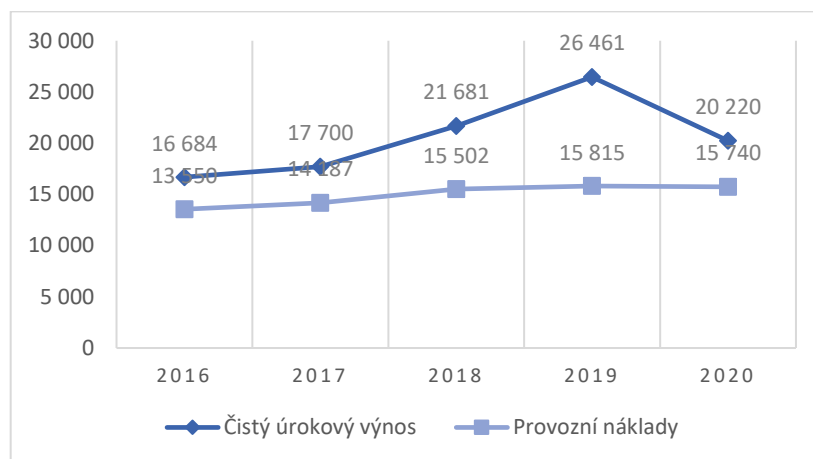
Graf 24: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – ČSOB

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv ČSOB

Z grafu č. 24 lze vyčíst, že pohledávky za úvěrovými institucemi a centrálními bankami se v průběhu let neustále zvyšovaly. Závazky k úvěrovým institucím se vyvíjely nerovnoměrně bez nějakého určitého trendu, z počáteční hodnoty 37 410 mil. Kč v roce 2016 se jejich hodnota postupem času vyšplhala v roce 2020 na konečných 60 297 mil. Kč.

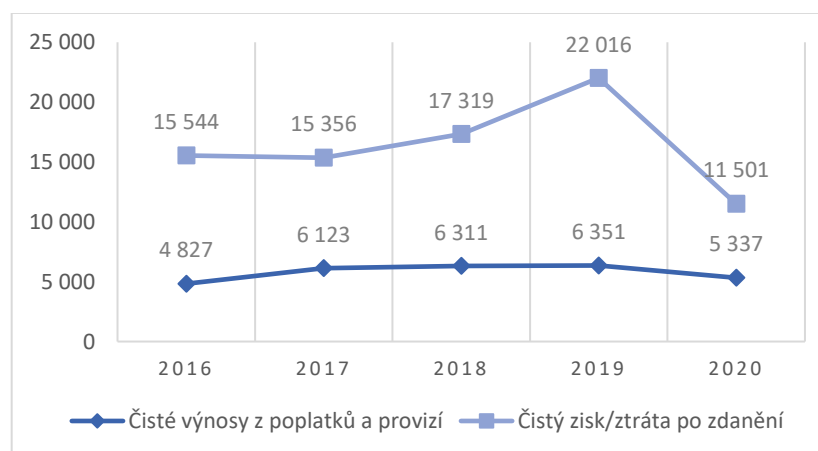
Graf 25: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – ČSOB

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv ČSOB

Čistý úrokový výnos se pro banku vyvíjel příznivě až do roku 2019, kdy se z původní hodnoty 16 684 mil Kč v roce 2016 vyšplhal na 26 461 mil. Kč. V roce 2020 nastal však větší propad a konečná hodnota činila 20 220 mil. Kč. Provozní náklady se nijak výrazněji neměnily, v průběhu let se jen lehce zvýšily.

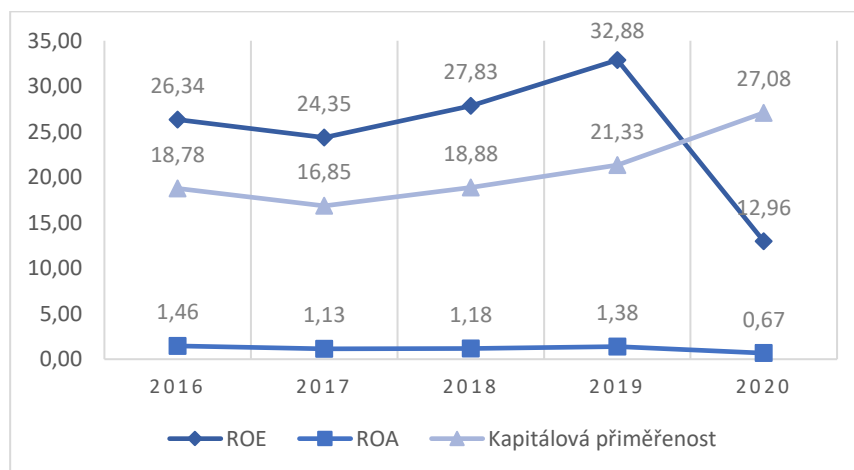
Graf 26: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – ČSOB

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv ČSOB

Čistý zisk se dle grafu č. 26 stejně jako i jiné ukazatele významně propadl oproti roku předchozímu v roce 2020, kdy se snížil téměř o polovinu, a to na konečných 11 501 mil. Kč. Hodnota čistých výnosů z poplatků a provizí nijak výrazně nekolísala, pohybovala se kolem své průměrné hodnoty 5 790 mil. Kč.

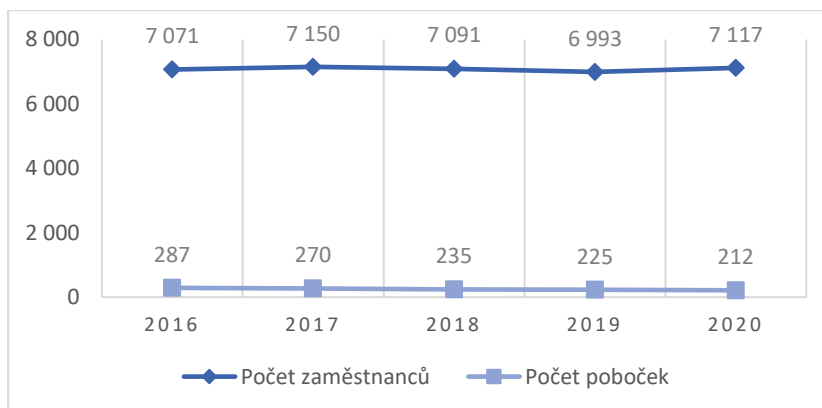
Graf 27: Základní poměrové ukazatele v % – ČSOB

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv ČSOB

Co se týče rentability aktiv, její hodnota se dle grafu č. 27 dostala z původní hodnoty 1,46 % na konečnou hodnotu 0,67, což znamená pokles. Rentabilita vlastního kapitálu se od roku 2016 do roku 2019 zvýšila o celých 6 procent. Poté se ale prudce snížila, a to na hodnotu 12,96 %. Kapitálová přiměřenost se snížila jen v roce 2017, v dalších letech se zvyšovala, až dosáhla hodnoty 27,08 %.

Graf 28: Základní ukazatele obchodní činnosti v počtu – ČSOB

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv ČSOB

Z dat získaných z výročních zpráv této banky lze vyčíst, že počet jejích zaměstnanců výrazněji poklesl jen v roce 2019, jinak se čísla nijak významně nevychýlila. Za to počet obchodních míst se postupem času snižoval, a tak z původních 287 poboček jich bance zbylo jen 212.

4.3.3 Fio banka, a.s.

Fio banka, a.s. (dále jen Fio banka) je ryze českým subjektem, který navazuje na úspěšnou historii Finanční skupiny Fio. Fio banka nabízí širokou škálu produktů a služeb pro řešení osobních i firemních financí, které lze rozdělit na dvě hlavní oblasti, a to na poskytování tradičních bankovních služeb a na zprostředkování obchodů s cennými papíry (Fio banka, 2022).

Mezi typické bankovní služby, které Fio banka nabízí, se řadí například zřizování běžných, spořicích nebo termínovaných účtů, provádění platebního styku nebo poskytování úvěrů.

Dalším oborem činnosti banky jsou investice. Fio banka je největším českým obchodníkem s cennými papíry zaměřujícím se na drobnou klientelu. Co se týče obchodování s akciemi přes internet, má banka jednoznačně dominantní postavení na českém trhu. Fio banka je také akcionářem a významným členem Burzy cenných papírů Praha. Na burze RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s., kterou Fio banka vlastní, zprostředkovává značnou část všech obchodů s akciemi (Fio banka, 2022).

Fio banka obsluhovala v roce 2020 na 1 072 mil. klientů v síti celkem 85 poboček v ČR. V témže roce zaměstnávala 86 zaměstnanců (Fio banka, Výroční zpráva 2020).

Obrázek 13: Logo Fio banky

Zdroj: (Fio banka, 2022)

4.3.3.1 Produkty a služby poskytované Fio bankou, a.s.

Stejně jako ostatní banky nabízí i Fio banka svým klientům poměrně širokou škálu bankovních produktů a služeb.

Účty

Nabídka bankovních účtů zahrnuje Fio osobní účet, Fio podnikatelský účet, Účty pro mladé (pro děti do 15 let a pro děti od 15 do 18 let), Fio transparentní účet a Rodinné účty (Fio banka, 2022).

Spoření

Nabídka spoření Fio banky obsahuje Fio konto (speciální spořicí účet bez výpovědní lhůty), Fio spořicí účet, Termínovaný vklad a Cizoměnové vkladové účty (Fio banka, 2022).

Půjčky

V rámci půjček je poskytován Kontokorentní úvěr, speciální druh kontokorentu i pro studenty, Podnikatelský kontokorentní úvěr, Splátkový úvěr, Podnikatelské úvěry (provozní financování, investiční financování, developerské projektové financování, refinancování závazků, financování zemědělců, odkupy z konkurzu, individuální úvěry), Úvěr na obchodování a Úvěr na měnu (Fio banka, 2022).

Karty

Klienti Fio banky si mohou vybrat mezi těmito bezkontaktními embosovanými kartami - Mastercard Debit, Mastercard Business, Visa Classic, Visa Business, Mastercard Gold, Visa Gold. Je také možné platit mobilem nebo chytrými hodinkami (Fio banka, 2022).

Hypotéky

Nabízena je Fiohypotéka a Americká hypotéka (neúčelová, konsolidace, pro podnikatele) (Fio banka, 2022).

Pojištění

Ke kartám si lze sjednat Cestovní pojištění Family, a to ve variantě Exclusive nebo Gold, Pojištění ztráty a krádeže (nejen) karty nebo Pojištění právní ochrany řidičů D.A.S. (Fio banka, 2022).

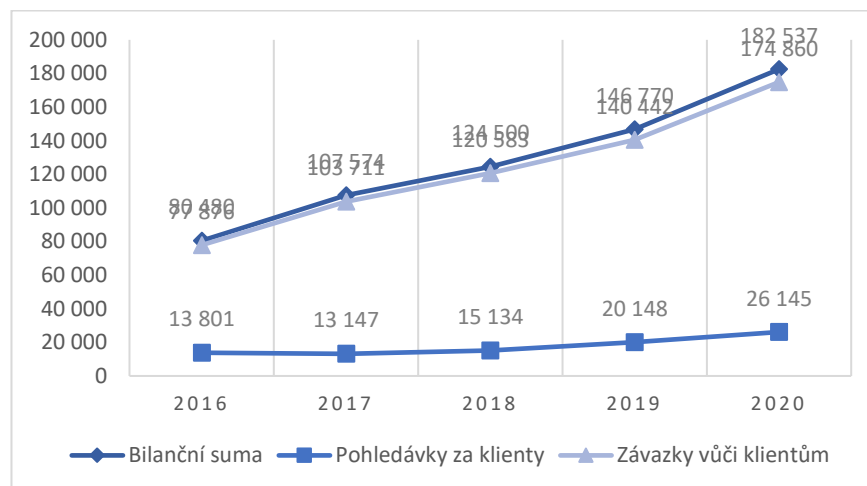
Investice

Investovat je možné do Podílových fondů, Fio dluhopisů, Akcií, dále se v nabídce nachází Investiční certifikáty, Warranty a ETF (fondy obchodované na burze) (Fio banka, 2022).

Mezi ostatní služby, které Fio banka poskytuje, patří například i Osobní makléř, Půjčování cenných papírů, Devizové konverze, Internetbanking, Smartbanking a další (Fio banka, 2022).

4.3.3.2 Základní ekonomické ukazatele Fio banky, a.s.

Graf 29: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Fio banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Fio banky

Na grafu č. 29 výše je zobrazen vývoj bilanční sumy, pohledávek Fio banky za jejími klienty a vývoj závazků vůči jejím klientům. Z grafu je patrné, že vývoj závazků vůči klientům téměř kopíruje vývoj bilanční sumy, jejíž hodnota v roce 2016 byla 80 480 mil. Kč a na konci roku 2020 se vyšplhala na 182 537 mil. Kč. Pohledávky za klienty lehce

zakolísaly, snížily se, v roce 2017. V dalších letech už ale měly také vzestupnou tendenci, téměř se oproti jejich počáteční hodnotě zdvojnásobily.

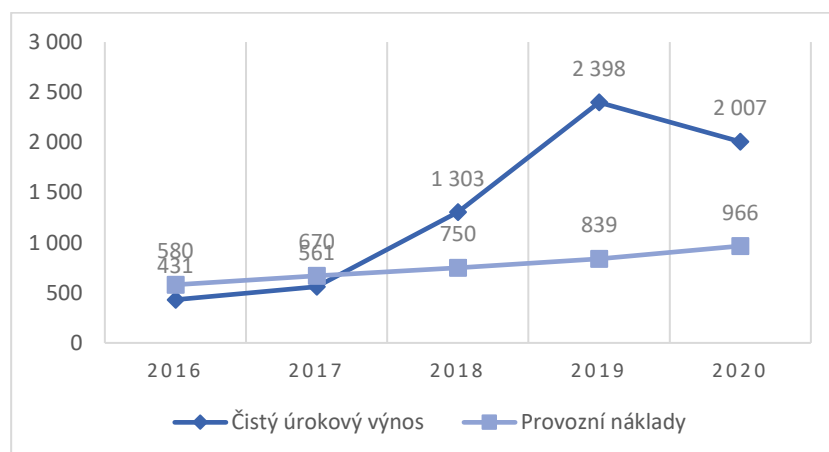
Graf 30: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – Fio banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Fio banky

Zatímco se závazky vůči bankám a družstevním záložnám v průběhu sledovaných pěti let až tolik výrazně neměnily, pohledávky za bankami a družstevními záložnami se rok co rok vyvíjely opačným směrem. V roce 2016 činila jejich hodnota 1 454 mil. Kč, v dalším roce 2 064 mil. Kč, v roce 2017 1 810 mil. Kč, v roce následujícím 2 097 mil. Kč a v roce 2020 se opět snížila, a to na hodnotu 1 915 mil. Kč.

Graf 31: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Fio banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Fio banky

Na následujícím grafu č.31 je zobrazen vývoj čistého úrokového výnosu Fio banky, který se pro banku vyvíjel velmi příznivě až do roku 2019, kdy se dostal na hodnotu 2 398 mil. Kč. V roce 2020 se potom snížil o 391 mil. Kč. Provozní náklady banky se v rozmezí zkoumaných pěti let postupně zvyšovaly, až se dostaly na hodnotu 966 mil. Kč.

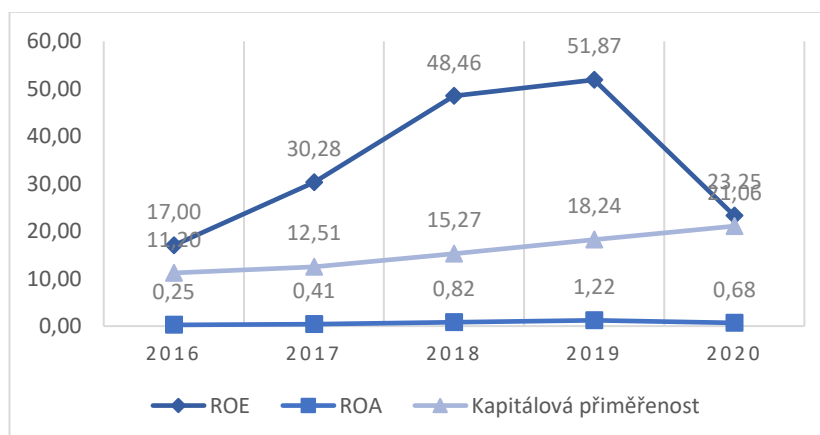
Graf 32: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – Fio banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Fio banky

V dalším grafu, grafu č. 32, lze vidět vývoj čistého zisku, který v roce 2019 dosáhl svého maxima, 1 803 mil. Kč. V roce 2020 se jeho hodnota propadla na o něco málo vyšší hodnotu než v roce 2018. Čisté výnosy z poplatků a provizí se z počáteční hodnoty 253 mil. Kč v roce 2016 dostaly v roce 2020 na hodnotu 433 mil. Kč.

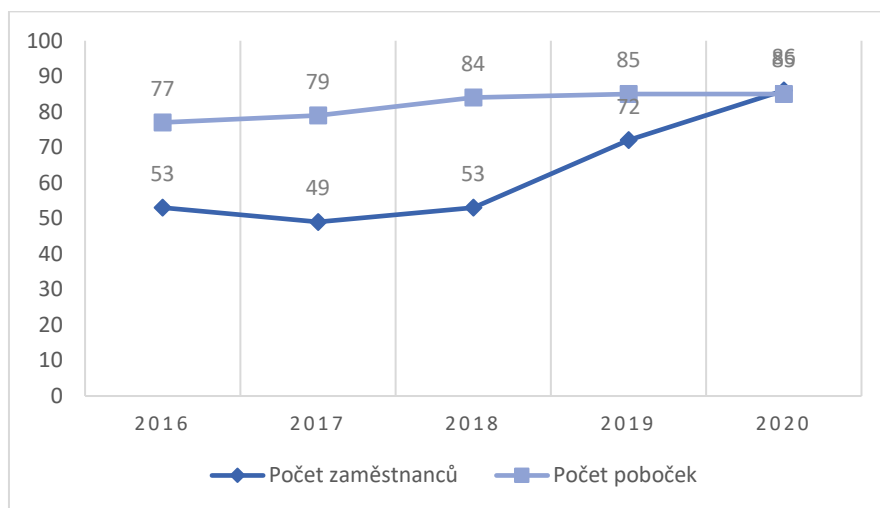
Graf 33: Základní poměrové ukazatele v % – Fio banka

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Fio banky

Rentabilita vlastního kapitálu rostla až do roku 2019, kdy dosáhla své nejvyšší hodnoty, a to 51,87 %. V roce 2020 klesla na 23,25 %. V roce 2019 dosáhla svého maxima i výnosnost aktiv, která činila 1,22 %. Kapitálová přiměřenost se po celé sledované období zvyšovala. V roce 2020 její hodnota činila 21,06 %.

Graf 34: Základní ukazatele obchodní činnosti v počtu – Fio banka

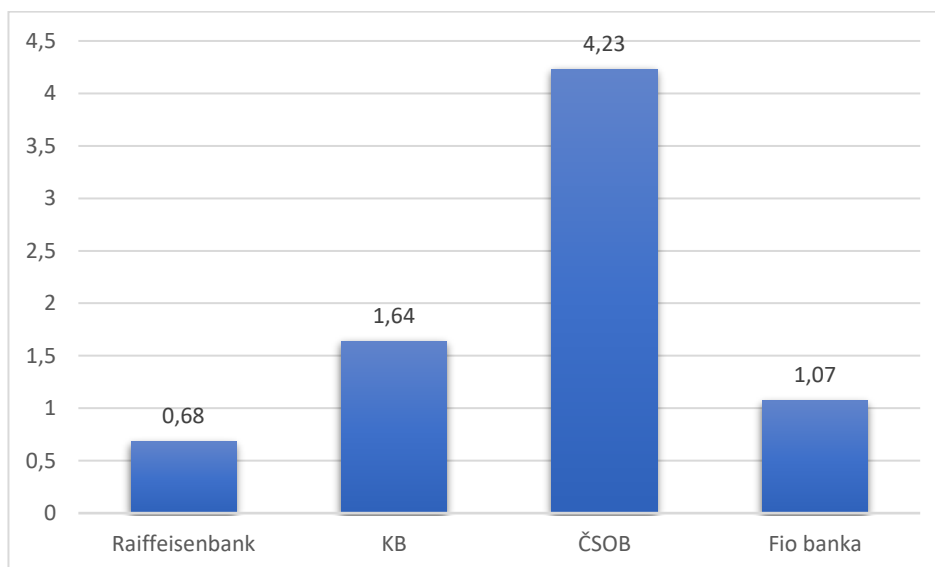

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Fio banky

Počet zaměstnanců Fio banky se s výjimkou roku 2017 postupně zvyšoval. V současné době tento bankovní dům zaměstnává 86 pracovníků. Počet poboček, na kterých banka obsluhuje své klienty, se zvyšoval do roku 2019. Tento rok jich banka měla celkem 85. Stejný počet jich měla i v roce následujícím.

4.4 Počet klientů vybraných bank v roce 2020

Graf 35: Počet klientů vybraných bank v roce 2020 v mil.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě webových stránek bank

Raiffeisenbank obsluhovala dle grafu č. 35 v roce 2020 v porovnání s ostatními bankami nejméně klientů, konkrétně 0,68 mil. Získaná data napovídají, že naopak nejvíce jich v roce 2020 obsloužila ČSOB. Číslo 4,23 mil. je však souhrn všech klientů za celou skupinu ČSOB, počet klientů pouze samostatné banky uváděn není. Komerční bance důvěřovalo v roce 2020 celkem 1,64 mil. klientů a Fio bance 1,07 mil. klientů.

4.5 Modelový příklad poskytovaných půjček vybranými bankami

Následující modelový příklad se zaměřuje na poskytované produkty vybraných bank, konkrétně na poskytované půjčky.

Potencionální klient by si chtěl vzít půjčku ve výši 200 000 Kč. Doba splácení půjčky byla určena na 3 roky neboli 36 měsíců. Tabulka č. 1 uvedená níže by mu měla jasně říci, u které banky by si měl peníze půjčit, která mu nabízí pro něj nejvýhodnější variantu. Veškeré výpočty byly provedeny prostřednictvím ilustrativních výpočtů v tzv. kalkulačkách úvěrů, které jsou veřejně dostupné na webových stránkách všech zkoumaných subjektů. Celková částka, kterou by klient zaplatil, skrývá nejen odlišnou výši úroků, ale také další poplatky v různých výších či procenta za zprostředkování půjčky.

Tabulka 1: Analýza poskytovaných půjček k roku 2020

Subjekt	Výše půjčky (v Kč)	Doba splácení (v měsících)	Úrok p.a. (v %)	Výše splátky (v Kč)	Celková částka (v Kč)
KB	200 000	36	6,5	6 289	<u>221 178,10</u>
ČSOB	200 000	36	7,9	6 259	<u>225 324</u>
Raiffeisenbank	200 000	36	4,8	6 453	232 308 - 17 136 = <u>215 172</u>
Fio banka	200 000	36	7,98	6 266	<u>225 553</u>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě webových stránek bank

4.5.1 Půjčka u Raiffeisenbank

Raiffeisenbank nabízí klientovi Rychlou půjčku s bonusovou sazbou 4,8 % p.a. To ale pouze v případě, pokud bude řádně splácet a pokud splatí půjčku v původně dohodnutém termínu. V době trvání tohoto úvěru bude také bance řádně splácet všechny své ostatní závazky vůči ní a také si u ní zřídí běžný účet (nejpozději do 3 měsíců od schválení půjčky. Se získáním bonusové sazby se tak pojí množství podmínek. Splní-li klient veškeré kladené podmínky, splatí nakonec opravdu jen 215 172 Kč a na konci mu bude vrácena částka 17 136 Kč, tak to banka na svých webových stránkách uvádí. Pro klienta se tedy jeví tato nabídka jako nejpřívětivější. Pokud by však klient řádně nesplácel, splatil by nakonec celých 232 308 Kč (úroková sazba by tak činila 9,99 %), což je pro něj naopak nejhorší možná varianta. Měsíční splátka bude v tomto případě činit 6 453 Kč. Sjednání i vedení půjčky je zdarma a klient si peníze může půjčit na cokoli.

4.5.2 Půjčka u Komerční banky

Komerční banka by klientovi poskytla Osobní půjčku, která by byla úročena 6,5 % p.a. Měsíční splátka by činila 6 289 Kč a celková částka by se rovnala 221 178, 10 Kč. U této půjčky klient nemusí dokládat její účel. Podmínkou pro vzetí si půjčky však je mít u banky vedený běžný účet. Za vyhodnocení žádosti o úvěr si navíc banka účtuje ještě 490 Kč. Přesto je pro klienta tato nabídka stále výhodnější než-li nabídky dalších bank.

4.5.3 Půjčka u ČSOB

U ČSOB si klient může vzít Půjčku na cokoliv. Jak už napovídá sám název úvěru, tuto půjčku si lze vzít opravdu téměř na cokoliv. V případě tohoto úvěru, by měsíční splátka byla 6 259 Kč a celková částka 225 324 Kč. Banka si za sjednání ani za vedení účtu, který musí mít klient u banky zřízen, žádné poplatky. Poplatky si neúčtuje ani v případě zvýšení, snížení nebo odkladu splátky za stanovených smluvních podmínek.

4.5.4 Půjčka u Fio banky

Fio banka nabízí klientovi klasický splátkový úvěr, tzv. Fio půjčku, která může být klientem využita na cokoliv. Pokud by si klient vybral tuto banku za účelem půjčení si peněz, měsíčně by musel splácet 6 266 Kč a celkově by musel bance splatit celých 225 553 Kč. Úroková sazba v tomto případě činí 7,98 %. Klient bude muset mít u banky veden běžný účet. Co se týče dalších poplatků, banka na svých webových stránkách uvádí, že kromě úroku si již žádné další skryté poplatky neúčtuje.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Porovnání Raiffeisenbank a.s. a vybraných konkurenčních subjektů

Hlavní institucí, která je v této diplomové práci vybrána ke komparaci, je Raiffeisenbank a.s. Ta je následně porovnávána se třemi dalšími subjekty rovněž působícími na českém bankovním trhu, kterými jsou Komerční banka, Československá obchodní banka a Fio banka.

Tabulka 2: Ukazatele z výkazu o finanční situaci v mil. Kč – porovnání

	Rok	Raiffeisenbank	Komerční banka	ČSOB	Fio banka
Bilanční suma	2016	318 278	868 065	1 053 590	80 480
	2017	337 874	944 230	1 287 065	107 574
	2018	362 564	1 001 504	1 351 935	124 500
	2019	370 715	1 011 519	1 469 599	146 770
	2020	411 056	1 093 508	1 596 388	182 537
Pohledávky za klienty	2016	207 686	527 143	-	13 801
	2017	214 944	531 085	-	13 147
	2018	234 092	553 888	-	15 134
	2019	246 644	567 805	-	20 148
	2020	249 083	589 741	-	26 145
Závazky vůči klientům	2016	227 463	638 410	674 079	77 876
	2017	252 076	702 053	742 008	103 711
	2018	271 119	755 039	790 146	120 583
	2019	290 691	762 157	816 980	140 442
	2020	334 673	849 029	929 531	174 860
Pohledávky za bankami	2016	5 664	57 983	238 695	1 454
	2017	103 583	232 279	477 336	2 064
	2018	99 358	270 281	524 605	1 810
	2019	87 043	259 681	594 611	2 097
	2020	99 684	283 334	626 323	1 915
Závazky vůči bankám	2016	29 489	43 282	37 410	172
	2017	27 380	69 600	73 394	173
	2018	32 136	76 365	56 899	237
	2019	21 900	75 071	48 594	233
	2020	12 194	64 844	60 297	224

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce č. 2 jsou zaznamenány hodnoty z výkazu o finanční situaci v letech 2016 – 2020 všech vybraných bank. Porovnávané hodnoty jsou uvedeny v milionech Kč.

Porovnávanými hodnotami jsou bilanční suma, pohledávky za klienty, závazky vůči klientům, pohledávky za bankami a závazky vůči bankám.

Bilanční suma Raiffeisenbank, která vyjadřuje součet jak jejích veškerých aktiv, tak rovněž i veškerých pasiv, v rozmezí let 2016-2020 stále rostla, banka se tedy rozšiřovala. V porovnání s Komerční bankou a ČSOB je však součet jejích aktiv (pasiv) několikrát menší. Nejnižší bilanční sumu vykazuje Fio banka, jejíž hodnoty jsou ve srovnání se všemi ostatními bankami daleko nižší.

Pohledávky za klienty představují převážně úvěry, které banky svým klientům poskytly. ČSOB tyto hodnoty neuveřejnila, tudíž budou v tomto směru porovnávány pouze tři zbylé banky. Nejvyšší hodnotu pohledávek za klienty vykazuje v každém roce Komerční banka. Hodnoty pohledávek Raiffeisenbank nejsou ani poloviční. Hodnoty pohledávek Fio banky se opět pohybují v několikanásobně menších číslech.

Závazky vůči klientům představují pro všechny banky závazek, které musí banky svým klientům, jakožto věřitelům, splatit. Velmi podobné hodnoty závazků vůči klientům vykazují ve sledovaných pěti letech Komerční banka a ČSOB. Hodnoty Raiffeisenbank jsou přibližně 2,5-3 krát nižší oproti oběma zmíněným bankám. Hodnoty Fio banky jsou nejnižší. U Fio banky je ale patrné, že právě závazky vůči klientům představují nejvýznamnější položku pasiv. V tabulce je jasně vidět, jak růst závazků vůči klientům Fio banky kopíruje růst její bilanční sumy.

Pohledávky za jinými bankami opravňují daný subjekt požadovat po dlužníkovi, v tomto případě jsou v roli dlužníků jiné banky, jejich plnění. Po téměř celé sledované období má nejvíce kapitálu u jiných bank ČSOB. Následuje Komerční banka, která má pohledávky za jinými bankami přibližně dvakrát nižší než ČSOB. Dále následuje Raiffeisenbank, jejíž pohledávky za ostatními bankami se mnohonásobně zvýšily v roce 2017 oproti roku 2016 a následující roky se jejich hodnota příliš neměnila. Fio banka má oproti všem již zmíněným institucím pohledávky za bankami nejnižší.

Závazky vůči bankám jsou pro banky závazkem, který musí splatit svým věřitelům, kterými jsou jiné banky. Nejnižší hodnoty jsou zaznamenány opět u Fio banky. Nejvyšší hodnoty vykazuje po téměř celé sledované období Komerční banka. Následuje ČSOB a poté

Raiffeisenbank, která měla nejvyšší dluh vůči bankám v roce 2018. O tohoto roku dále se dluh snižoval.

Tabulka 3: Ukazatele z výkazu zisku a ztráty v mil. Kč – porovnání

	Rok	Raiffeisenbank	Komerční banka	ČSOB	Fio banka
Čistý úrokový výnos	2016	6 286	20 571	16 684	431
	2017	6 184	17 756	17 700	561
	2018	7 290	19 694	21 681	1 303
	2019	8 539	20 550	26 461	2 398
	2020	7 239	18 611	20 220	2 007
Čisté výnosy z poplatků a provizí	2016	2 988	5 979	4 827	253
	2017	3 290	5 702	6 123	357
	2018	3 234	5 390	6 311	318
	2019	3 095	5 313	6 351	376
	2020	2 920	4 536	5 337	433
Provozní náklady	2016	6 113	12 710	13 550	580
	2017	6 041	13 058	14 187	670
	2018	5 819	13 155	15 502	750
	2019	6 662	13 428	15 815	839
	2020	6 277	13 573	15 740	966
Čistý zisk	2016	2 604	14 119	15 544	178
	2017	2 825	14 914	15 356	408
	2018	3 365	15 238	17 319	1 028
	2019	4 188	14 816	22 016	1 803
	2020	2 140	6 929	11 501	1 177

Zdroj: Vlastní zpracování

Následující tabulka obsahuje hodnoty z výkazu zisku a ztrát Raiffeisenbank a dalších tří vybraných subjektů. Společnosti jsou v tomto případě porovnávány prostřednictvím hodnot čistého úrokového výnosu, čistých výnosů z poplatků a provizí, provozních nákladů a především hodnot čistého zisku. Veškerá data v tabulce jsou uváděna v milionech Kč.

Čistý úrokový výnos představuje podstatnou složku provozních výnosů a vyjadřuje částku z vypočtených úroků získanou po odečtení daně. Nejvyšších čistých úrokových výnosů dosahují za sledované časové období Komerční banka spolu s ČSOB. Raiffeisenbank inkasuje výnosy o něco nižší. Nejnižší výnosy si připisuje Fio banka, u té je ale zajímavé, že v roce 2019 (i 2020) inkasuje čtyřnásobek hodnoty výnosů z roku 2016.

Čisté výnosy z poplatků a provizí jsou bankami využívány jako nástroj pro navýšení zisku. U všech bankovních domů lze vidět, že jejich jednotlivé hodnoty se od sebe v průběhu sledovaných pěti let příliš neliší. Nejvyšších hodnot dosahuje ČSOB, poté komerční banka, Raiffeisenbank ale příliš nezaostává.

Provozní náklady vyjadřují náklady, které společnosti vynakládají na jejich celkový provoz. Nejvyšší provozní náklady na svůj provoz vydává ČSOB, další v pořadí je Komerční banka, Raiffeisenbank má náklady na provoz přibližně o polovinu nižší než Komerční banka a nejnižší náklady má Fio banka.

Čistý zisk patří mezi velice sledované a, především pro vlastníky investovaného kapitálu do společnosti, klíčové ukazatele. Nejlepší hospodářský výsledek má ve všech pěti letech ČSOB. Hodnoty tohoto ukazatele v případě Komerční banky se v prvních sledovaných třech letech velmi podobají hodnotám ČSOB. V následujících dvou letech se už ale rozcházejí. Raiffeisenbank dosahuje několikanásobně nižších zisků nežli tyto dvě banky. V roce 2020 je také na první pohled vidět velký pokles zisků u všech bankovních institucí, což bylo zapříčiněno především nástupem koronavirové pandemie.

Tabulka 4: Základní poměrové ukazatele v % - porovnání

	Rok	Raiffeisenbank	Komerční banka	ČSOB	Fio banka
ROE	2016	14,2	15,15	26,34	17,00
	2017	15,9	16,42	24,35	30,28
	2018	15,2	16,96	27,83	48,46
	2019	16,1	15,52	32,88	51,87
	2020	7,6	6,81	12,96	23,25
ROA	2016	1,1	1,66	1,46	0,25
	2017	1,1	1,64	1,13	0,41
	2018	1,2	1,57	1,18	0,82
	2019	1,3	1,47	1,38	1,22
	2020	0,6	0,66	0,67	0,68
Kapitálová přiměřenost	2016	17,5	16,91	18,78	11,20
	2017	17,7	19,41	16,85	12,51
	2018	16,9	19,6	18,88	15,27
	2019	18,7	21,1	21,33	18,24
	2020	22,8	23,82	27,08	21,06

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4 zaznamenává důležité poměrové ukazatele všech porovnávaných bank, konkrétně rentabilitu vlastního kapitálu (ROE), rentabilitu aktiv (ROA) a kapitálovou přiměřenost. Všechny hodnoty sledovaných ukazatelů jsou uvedeny v procentech.

Rentabilita vlastního kapitálu říká, kolik čistého zisku připadá na 1 Kč investovaného kapitálu. První v příčku v tomto případě získává Fio banka, u které je hodnota tohoto ukazatele kromě roku 2016 vždy nejvyšší. Naopak nejnižší hodnoty vykazuje Raiffeisenbank společně s Komerční bankou. V posledním roce lze vidět stejně jako v případě čistého zisku propad hodnoty u všech bank.

Co se týče ukazatele rentability aktiv neboli tzv. produkční síly, která vyjadřuje poměr zisku a celkových aktiv, prvenství získává Komerční banka a nejhůře je na tom Fio banka. Raiffeisenbank obsazuje jako obvykle pomyslné třetí místo. V posledním roce jsou hodnoty všech bank téměř vyrovnané.

Kapitálová přiměřenost porovnáující množství kapitálu instituce s rizikem možného poklesu hodnoty aktiv poukazuje na finanční sílu a stabilitu společnosti. Hodnota tohoto ukazatele by neměla být nižší než 8 %. Zároveň není ani dobré, pokud je ukazatel příliš vysoký (klesala by totiž výnosnost vloženého kapitálu). Nejvyšší hodnotu kapitálové přiměřenosti vykazala ČSOB v roce 2020, a to 27, 08 %. Po většinu sledovaného období jsou ale v zásadě všechny hodnoty podobné a drží se pod 20 % s výjimkou posledního (předposledního) roku.

Tabulka 5: Základní ukazatelé obchodní činnosti v počtu – porovnání

	Rok	Raiffeisenbank	Komerční banka	ČSOB	Fio banka
Počet zaměstnanců	2016	3 030	7 549	7 071	53
	2017	2 900	7 551	7 150	49
	2018	2 972	7 458	7 091	53
	2019	2 966	7 210	6 993	72
	2020	2 699	7 104	7 117	86
Počet poboček	2016	136	391	287	77
	2017	124	386	270	79
	2018	128	364	235	84
	2019	128	342	225	85
	2020	119	242	212	85
Počet klientů	2020	680 000	1 640 000	4 230 000*	1 070 000

*Údaj za celou skupinu ČSOB.

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka základních ukazatelů obchodní činnosti zaznamenává hodnoty počtu zaměstnanců a počtu poboček za celé sledované období, a také počet klientů všech bankovních institucí v posledním roce, tedy roce 2020.

Počet zaměstnanců všech bank se ve sledovaném časovém období až výjimky příliš nemění. Komerční banka spolu s ČSOB zaměstnává podobné, největší, množství pracovníků. Zatímco se ale počet zaměstnanců Fio banky v roce 2020 oproti roku 2016 výrazněji zvýšil, u Raiffeisenbank se naopak v porovnání stejných let výrazněji snížil.

Nejvyšší počet obchodních míst v ČR má v roce 2016 jasně Komerční banka. Zároveň se ale počet jejích poboček nejvýrazněji do roku 2020 snížil. Zatímco Fio banka se s výjimkou posledního roku stále více rozrůstala, počet poboček dalších tří bank se postupně snižoval.

Důležitým ukazatelem je především počet klientů, právě o ně se totiž všechny banky na trhu přetahují. Tento ukazatel je v tabulce zaznamenán pouze v roce 2020, a to z důvodu, že se v posledních letech až tolik výrazně neměnil, kromě Fio banky, které klienti stále více přibývají, a také protože některé banky vykazují čísla už jen za celou svou skupinu, jako v tomto případě i ČSOB, což pro porovnání není příliš relevantní údaj. Z tabulky tedy

vyplývá, že nejvíce klientů obsluhuje ČSOB, ale jak bylo zmíněno, je to údaj za celou skupinu. Druhá v pořadí je Komerční banka, která má v současné době celkem 1 640 000 klientů. Třetí je Fio banka, která se stává v poslední době poměrně oblíbenou. Nejméně klientů doposud získala Raiffeisenbank, která jich má zatím pouze 680 000.

5.2 Porovnání nabízených produktů a služeb Raiffeisenbank a.s. s vybranými konkurenčními subjekty

Raiffeisenbank nabízí širokou škálu produktů a služeb, mezi které se řadí množství účtů, karty, úvěry, hypotéky na bydlení, spoření, řada možností pojištění, bohaté portfolio investičních příležitostí, mobilní aplikace a další, a to jak pro fyzické osoby, tak i pro podnikatele a firmy. Banka poskytuje i služby privátního bankovníctví. Její nabídka je pestrá a srovnatelná s nabídkou služeb Komerční banky.

Komerční banka je stabilní institucí, která se věnuje osobnímu, firemnímu i retailovému bankovníctví. Poskytuje řadu spolehlivých produktů a služeb, mezi které patří například několik typů bankovní účtů, půjček, spoření, karet, investování do různých investičních fondů nebo i do zlata. Její nabídka se zdá být nejlepší a nejpřehlednější v porovnání s nabídkami služeb ostatních hodnocených subjektů.

Československá obchodní banka rovněž nabízí široký výběr produktů jednotlivcům i firmám. Její portfolio zahrnuje několik typů bankovních účtů, karet, různé pojistné produkty, úvěry, financování bydlení, ale i jiné specializované služby.

Fio banka, jako jediná ryze česká banka mezi vybranými subjekty, nabízí různé typy produktů a služeb pro osobní i firemní bankovníctví. Výčet nabízených produktů zahrnuje běžné účty, úvěry, platební karty, hypotéky, ale také investice. Fio banka je největším českým obchodníkem s cennými papíry. Její portfolio je ve srovnání s dalšími hodnocenými bankami méně pestré, avšak zahrnuje veškeré základní bankovní produkty a je velmi přehledné.

5.3 Zhodnocení modelového příkladu

Pro modelový příklad analýzy půjček, viz obrázek 51, byla nastavena prostřednictvím potenciačního klienta dvě kritéria, konkrétně výše půjčky, která činila 200 000 Kč, a doba splácení, ta byla stanovena na 3 roky neboli 36 měsíců. Následně byla provedena analýza,

kteřá by měla potencionálnímu klientovi usnadnit výběr bankovního domu, u kterého by měl o jím požadovaný úvěř požádat.

Z této analýzy vyplynulo, že klientsky nejvýhodnější půjčku nabízí Raiffeisenbank, ale pouze v případě splnění určitých podmínek. Celková částka, kterou by v tomto případě musel klient bance splatit, by činila 215 172 Kč. Pokud by však klient nebyl schopný tento závazek vůči dané bance řádně splácet, jednalo by se pro něj naopak o půjčku nejméně výhodnou, v takovém případě by totiž musel splatit celých 232 308 Kč. Druhou nejlepší možností pro klienta by bylo vzít si úvěř u Komerční banky. Té by musel klient nakonec splatit celkovou částku 221 178,10 Kč, což je o 6 006,10 Kč více než u Raiffeisenbank. Na třetím místě se umístila ČSOB, u které by konečná částka ke splacená byla 225 324 Kč, tedy o 4 145,9 Kč více než u Komerční banky. Nejméně výhodnou půjčku by klientovi poskytla Fio banka, která by po něm požadovala splacení celkově 225 553 Kč, tedy ještě o dalších 229 Kč více oproti ČSOB.

6 Závěr

Trh v současné době zahrnuje velké množství firem. Pro ně je proto velmi důležité být konkurenceschopnými, aby se na daném trhu udržely. Na bankovním trhu spolu soupeří řada bankovních ale i nebankovních subjektů, které se navzájem předhánějí ve svých nabídkách nejrozličnějších produktů a služeb ve snaze zaujmout a získat co nejvíce nových klientů.

V rámci teoretické části této práce byly nejprve vysvětleny základní pojmy, které se týkají trhu, konkurence a popsán byl také český bankovní systém. Na teoretickou část navázala část praktická, ve které byly postupně charakterizovány všechny vybrané bankovní subjekty a byla zde provedena analýza jejich hospodářských výsledků, díky níž bylo zjištěno, jak si vybrané společnosti na bankovním trhu nebolí ve svém konkurenčním prostředí počínají.

Hlavním cílem této práce bylo zhodnocení postavení vybrané bankovní společnosti - Raiffeisenbank a.s. na bankovním trhu a také podání uceleného přehledu a zhodnocení českého bankovního trhu.

Raiffeisenbank a.s. je univerzální bankou, která na českém trhu působí již od roku 1993. Raiffeisenbank a.s. nabízí širokou škálu bankovních produktů a služeb i bohaté portfolio investičních příležitostí, a to jak fyzickým osobám, tak i podnikatelům a firmám. Banka se sice počtem klientů ani svými hospodářskými výsledky zatím nevyrovná Komerční bance, ČSOB nebo České spořitelně, které na trhu dominují. Dle jejich celkových aktiv se ale řadí na pátou pozici, co se týče velikosti banky v České republice. Banka se rychle rozvíjí a v nedávné době také například odkoupila společnost Equa bank a.s.

Aby si Raiffeisenbank a.s. dokázala v budoucnu vylepšit své postavení na trhu, bude pro ni důležité, aby včasně reagovala na všechny nové trendy v bankovníctví, zefektivňovala nadále svou operativu, více se zaměřila na požadavky svých klientů, které je potřeba si i nadále udržet a získala klienty nové.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní literatura

BOWMAN, Cliff, 1996. *Strategický management*. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 8071692301.

BRČÁK, Josef a Bohuslav SEKERKA, 2010. *Mikroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073802806.

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA a Roman SVOBODA, 2013. *Mikroekonomie: teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 9788073804534.

BURIANOVÁ, Jaroslava, 2012. *Vybrané kapitoly z teorie firmy*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 9788021322684.

HOŘEJŠÍ, Bronislava, 2010. *Mikroekonomie*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press. ISBN 9788072612185.

JUREČKA, Václav, 2018. *Mikroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Expert (Grada). ISBN 9788027101467.

MACÁKOVÁ, Libuše, 2010. *Mikroekonomie: základní kurs*. 11. vyd. Slaný: Melandrium. ISBN 978-80-86175-70-6.

MAGRETTA, Joan, 2012. *Michael Porter jasně a srozumitelně: o konkurenci a strategii*. Vyd. 1. Praha: Management Press. Knihovna světového managementu. ISBN 9788072612512.

POLOUČEK, Stanislav, 2013. *Bankovníctví*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-491-9.

REVENDA, Zbyněk, 2015. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Management Press. ISBN 9788072612796.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS, 1991. *Ekonomie*. 1. vyd. Přeložil Michal MEJSTRÍK, ilustroval Martina PROCHÁZKOVÁ, ilustroval Blanka DVOŘÁKOVÁ. Praha: Svoboda. ISBN 8020501924.

SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ, 2015. *Podniková ekonomika*. 6., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 9788074002748.

ŠÁLKOVÁ, Daniela, 2019. *Obchodní nauka*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 9788021329669.

Internetové zdroje

Česká národní banka: *Bankovní statistika* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika/

Česká bankovní asociace: *Český bankovní sektor* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/o-bankovnim-sektoru>

Česká národní banka: *O ČNB* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

ČSOB [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/lide>

ČSOB [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/firmy>

ČSOB [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/korporace>

ČSOB [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csobpremium.cz/portal/?source=h>

ČSOB [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csobpb.cz/portal/index?source=h>

ČSOB: *O ČSOB a skupině* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/csob/o-csob-a-skupine>

Fio banka [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.fio.cz/>

Fio banka: *Bankovní služby* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.fio.cz/bankovni-sluzby>

Fio banka: *O Fio bance* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.fio.cz/o-nas/fio-banka/o-fio>

Komerční banka [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/>

Komerční banka [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/podnikatele-a-male-firmy>

Komerční banka [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/firmy-a-institute>

Komerční banka: *Vše o KB* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/vse-o-kb/fakta-a-vysledky>

Managementmania: *Životní cyklus organizace* [online]. 2013 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/zivotni-cyklus-organizace>

Raiffeisenbank [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/>

Raiffeisenbank [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/premiove-bankovnictvi>

Raiffeisenbank [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/podnikatele>

Raiffeisenbank [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/firmy>

Raiffeisenbank [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.fwr.cz/>

Raiffeisenbank: *Profil a historie Raiffeisenbank v ČR* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/o-nas/kdo-jsme/profil-a-historie-raiffeisenbank-v-cr>

Raiffeisenbank: *Skupina Raiffeisen* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/o-nas/kdo-jsme/skupina-raiffeisen>

Raiffeisenbank: *Společenská a sociální oblast* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/o-nas/spolecenska-odpovednost/spolecenska-a-socialni-oblast>

Raiffeisenbank: *Spolupracující subjekty* [online]. 2022 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/o-nas/kdo-jsme/skupina-raiffeisen/spolupracujici-subjekty>

Výroční zprávy

ČSOB: *Výroční zpráva 2020* [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/444804/vz-csob-2020.pdf>

ČSOB: *Výroční zpráva 2019* [online]. 2020 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/444804/vz-csob-2019.pdf>

ČSOB: *Výroční zpráva 2018* [online]. 2019 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/444804/vz-csob-2018.pdf>

ČSOB: *Výroční zpráva 2017* [online]. 2018 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/444804/vz-csob-2017.pdf>

ČSOB: *Výroční zpráva 2016* [online]. 2017 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/444804/vz-csob-2016.pdf>

Fio banka: *Výroční zpráva 2020* [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.fio.cz/docs/cz/Fio_bank_a_vyrocn_i_zprava_2020.pdf

Fio banka: *Výroční zpráva 2019* [online]. 2020 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.fio.cz/docs/cz/Fio%20bank_a_combined%20report_cze_FINAL.pdf

Fio banka: *Výroční zpráva 2018* [online]. 2019 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.fio.cz/docs/cz/FIO%20Bank_a_annual%20report_completed_FINAL_cze.pdf

Fio banka: *Výroční zpráva 2017* [online]. 2018 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.fio.cz/docs/cz/Fio_bank_a_VZ_2017_CZ.pdf

Fio banka: *Výroční zpráva 2016* [online]. 2017 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.fio.cz/docs/cz/Fio_bank_a_VZ_2016_CZ.pdf

Komerční banka: *Výroční zpráva 2020* [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/35a859bd-ad2a-4cfa-9b04-5b4552933c0f/Vyrocn_i-zprava-KB-2020.pdf.aspx

Komerční banka: *Výroční zpráva 2019* [online]. 2020 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/b764f4e8-dffd-4288-89e5-15cec12f6ffb/kb-2019-vyrocn_i-zprava.pdf.aspx

Komerční banka: *Výroční zpráva 2018* [online]. 2019 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/e3d5ed84-abfe-4c09-90ea-e9d1f00eef3/kb-2018-vyrocn_i-zprava.pdf.aspx

Komerční banka: *Výroční zpráva 2017* [online]. 2018 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/425bf81f-1f24-4a0f-a228-45ecd54befb2/KB_VZ_2017_CZ.pdf.aspx

Komerční banka: *Výroční zpráva 2016* [online]. 2017 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/47a07451-d748-4c67-b745-320d10d2b38b/kb-2016-vyrocn_i-zprava.pdf.aspx

Raiffeisenbank: *Výroční zpráva 2020* [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: https://www.rb.cz/attachments/vyrocn_i-zpravy/Raiffeisenbank_a_s_Vyrocn_i_zprava_2020_CZ.pdf

Výroční zpráva. Praha: Česká národní banka, [1994]-. ISBN isbn978-80-87225-98-1.

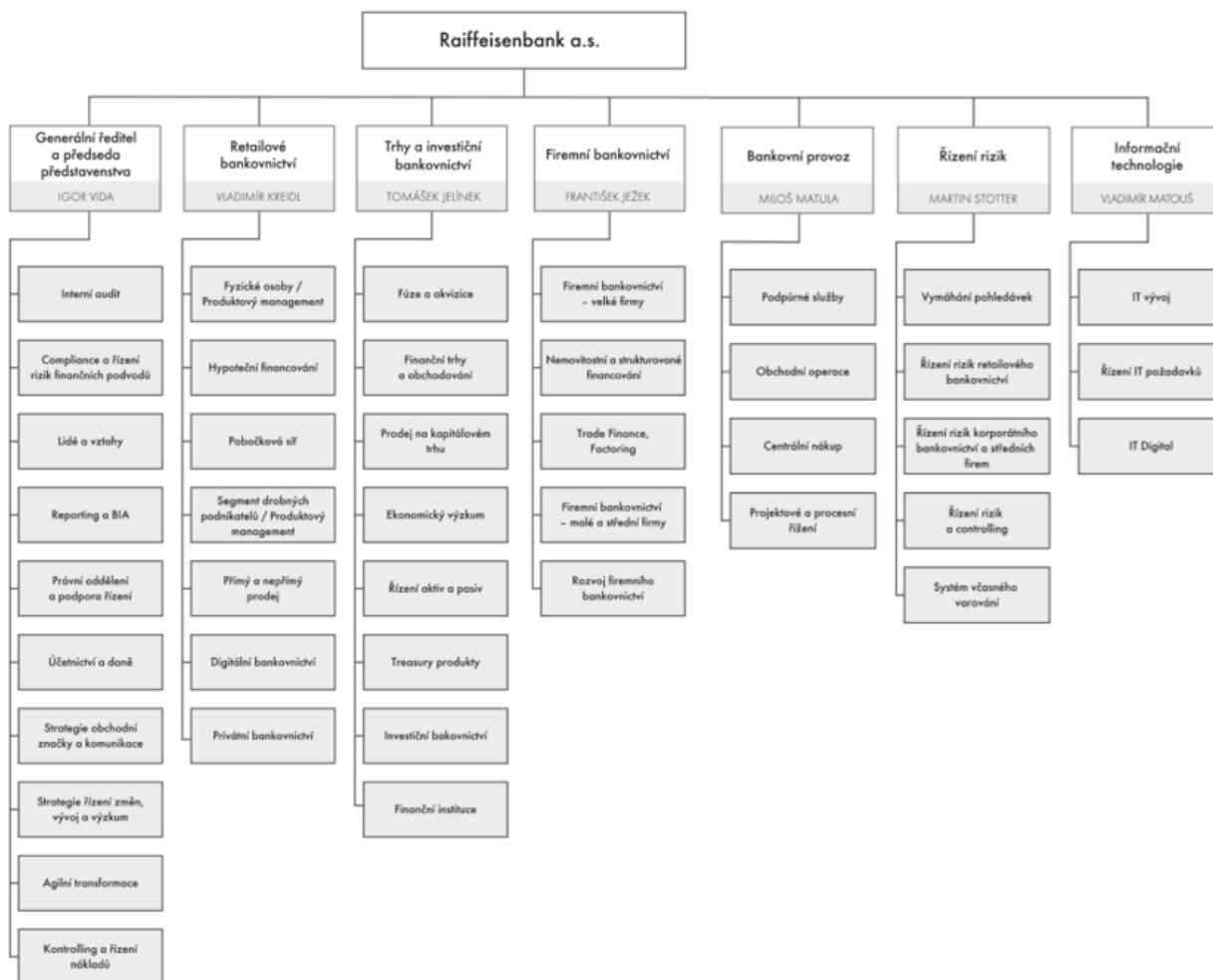
Zákony

Zákon č. 21/1992 SB., o bankách.

8 Přílohy

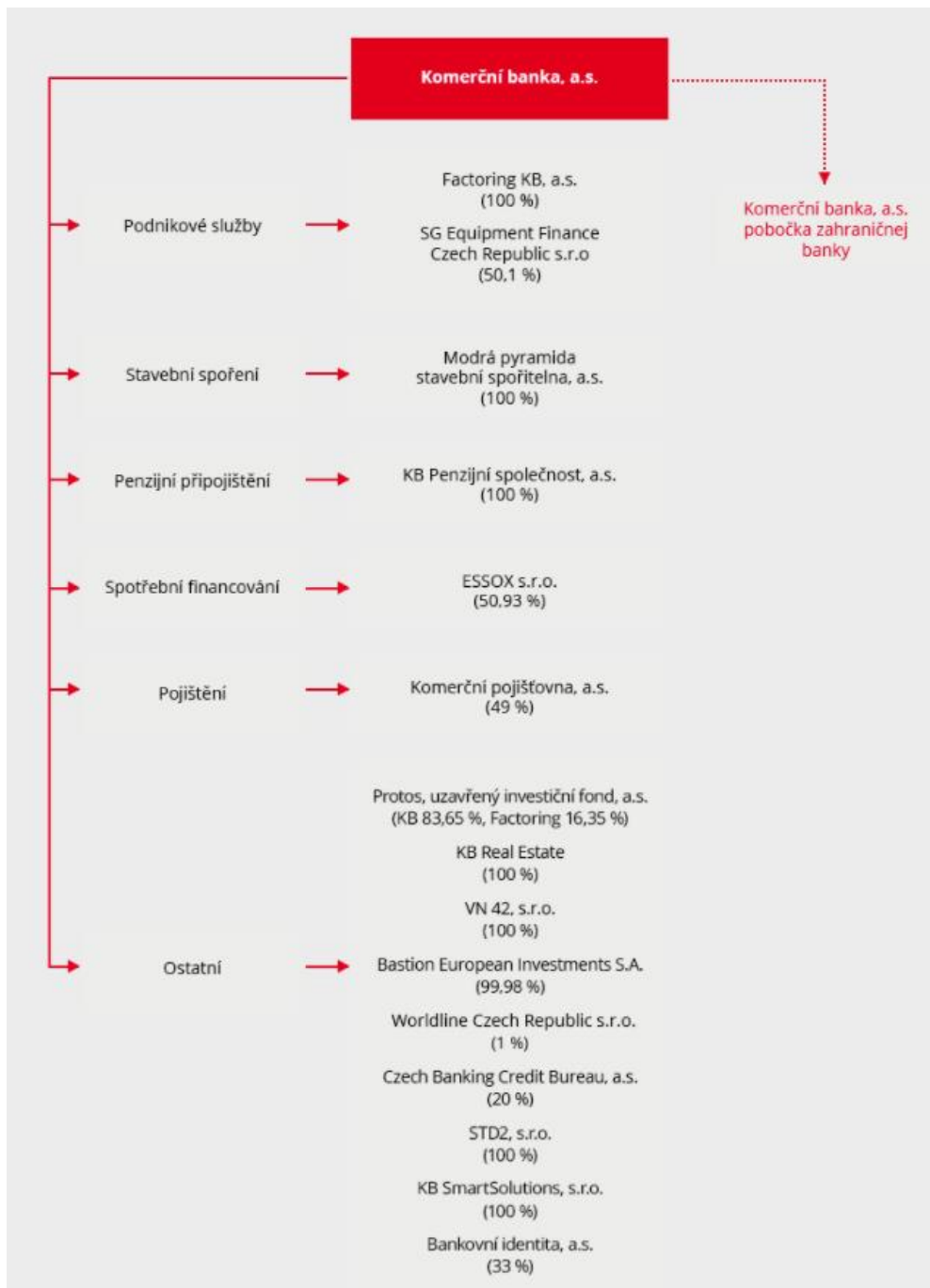
1. Organizační struktura Raiffeisenbank a.s.
2. Přehled dceřiných a přidružených společností Skupiny Komerční banky
3. Přehled osob ovládajících Československou obchodní banku, a. s., a osob ovládaných stejnou ovládající osobou

Příloha č. 1 - Organizační struktura Raiffeisenbank a.s.

Zdroj: (Raiffeisenbank, Výroční zpráva 2020)

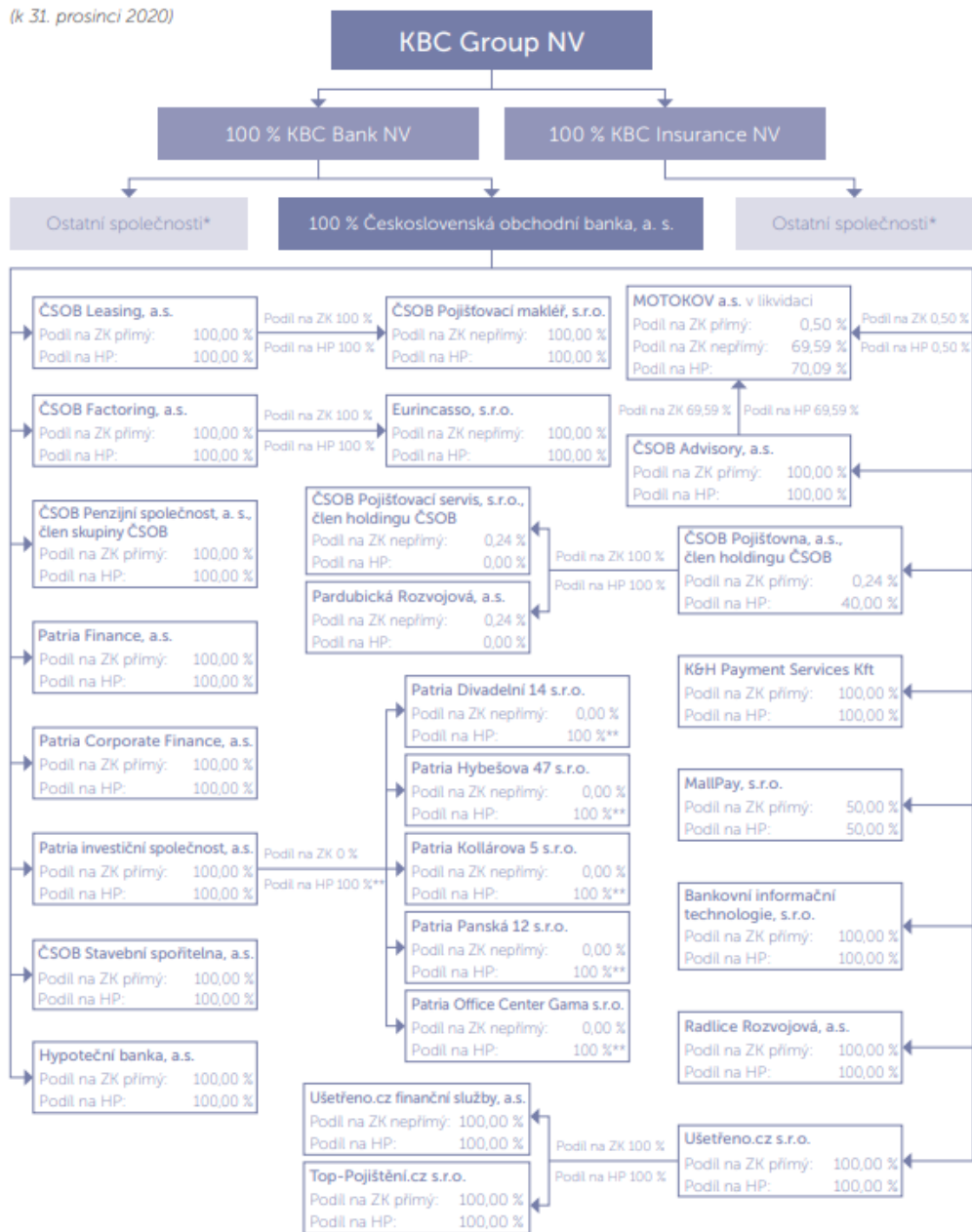
Příloha č. 2 - Přehled dceřiných a přidružených společností Skupiny Komerční banky

Zdroj: (Komerční banka, 2022)

Příloha č. 3 - Přehled osob ovládajících Československou obchodní banku, a. s. a osob ovládaných stejnou ovládající osobou

(k 31. prosinci 2020)

Zdroj: (ČSOB, Výroční zpráva 2020)